لومړي برخه

Computer about information

کمپیوټر باره کې معلومات

Ketabton.com

Editing by Zia-ul-Rahman Sadidi

2022/2023

A

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

دا لوي او ښښونکي ذات څخه شکر کوم چې ژوند کړي یم او هغه هم بیا مسلمان،دا راباندې آلله (جلا جلاله)یو لوي نعمت دي چې مسلمان یي پیدا کړي یم او په دومره کم عمر یي راته کتاب لیکوالو وړتیا راکړه بله دا چې زه خو دومره تعلیم هم نه لرم،خو ما کوشش کړو چې خپلو پښتنو ته خدمت وکړم، دغه زما په توان کې وه چې ولیکم او خپل رب العزت څخه دادي طاقت غواړم چې په خیر سره دغه کتاب تمام کړمه

زما په اړه

زما ابتدایي زده کړې په پاکستان کې کړي او نور زده کړې مي په افغانستان کې لغمان ولایت د قرغیو ولسوالۍ کې په ګمبیري په نهرکریم منځني ښوونځي کړي او دا چهارباغ عالي لېسه څخه فارغ یم په {2021م}کال کې

کتاب په اړه

په دغه کتاب کې کمپیوټر صفري زده کړه ده چې لومړنۍ برخه یي کمپیوټر باره کې معلومات دي او لومړنۍ برخه یي تمامه شوه او دویمه برخه هم کار شروع ده چې هغه دا کمپیوټر عملیاتي سیستم یا اوپرټن سیستم کې ویندوز سیون ده

په دغه کتاب کې ټول معلومات له ګوګل څخه دي دا بل کوم کتاب څخه نه دي

All information Google.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان	صفحه
کمپیوټر تعریف	1
کمپیوټر په نن ژوند کې استعمال	1-10
کمپیوټر ډولونه	11
کمپیوټر هایبرډ ډولونه	12
کمپیوټر هایبرډ اختراع	13
کمپیوټر انلاګ تعریف	14
کمپیوټر انلاګ ډولونه	14-20
کمپیوټر انلاګ او هایبرډ توپیر	21
کمپیوټر ډیجیټل عمومي کتنه	22
کمپیوټر ډیجیټل لومړنۍ سوپر	23
کمپیوټر ډیجیټل مین فریم	24
کمپیوټر ډیجیټل سوپر او مین فریم توپیر	25-26
کمپیوټر ډیجیټل مینی	27
کمپیوټر ډیجیټل مایکرو	29
کمپیوټر ډیجیټل مایکرو ډولونه	29
کمپیوټر ډیجیټل مایکرو میکOS	31
کمپیوټر ډیجیټل مایکرو لپټاپ	32
کمپیوټر ډیجیټل مایکرو ټابلیټ	34
کمپیوټر ډیجیټل مایکرو سمارټ فون	35
کمپیوټر ډیجیټل مایکرو کاري سټیشن	36
کمپیوټر ډیجیټل مایکرو کاري سټیشن او ډیسټاپ	39
کمپیوټر ډیجیټل او هایبرډ او انلاګ توپیر	41
کمپیوټر نسلونه	42
کمپیوټر لومړنۍ نسل	43

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان	صفحه
کمپیوټر دوهم ډوله نسلونه	44
کمپیوټر دریم ډوله نسلونه	45
کمپیوټر څلورم ډوله نسلونه	46-47
کمپیوټر پنځم ډوله نسلونه	48
کمپیوټر جوړونکي شرکتونه	49
کمپیوټر ایپل IMBاکمپنۍ	50
کمپیوټر ډیل او مایکروسافټ	51
کمپیوټر ځانګړتیاوې	52-57
کمپیوټر نیمګړتیاوې	57-61
کمپیوټر امنیت ګواښونه او ډولونه	62
کمپیوټر ویروس	63
کمپیوټر ټروجن،موریس،فزیکي ګواښونه	64
کمپیوټر امنیت خوندیتوب لارښوونې	65
کمپیوټر ناروغۍ ارګونومیک	66
کمپیوټر فزیکي تمرینونه	67
کمپیوټر تمرین لاس،پښې،سترګې	68
کمپیوټر ته کیناستل او کیبورډ ته	69
کمپیوټر ته سرلوړول،ژرتنفس	70
کمپیوټر ته کیناستل او ګوتو،سترګو تمرین	71
کمپیوټر ته ناستې چل	72

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمپیوټر څه شی دی؟ What is Computer

کمپیوټر په اصل کې د Compute له کلمې څخه اخیستل شوی دی چې معنا یې ګڼل(شمیرنه) محاسبه ده خو اوس کمپیوټر پر محاسبانو سربیره د ژوند په نورو اړخونو کې هم په ډېره پراخه کچه کارول کیږي.
له تخنیکي پلوه کمپیوټر هغه برېښناییز ماشین دی چې پروګرام منونکی وي او منطقي او ریاضیکي اجراات تر سره کړي
ډېر پوهان کمپیوټر د یوه داسې برېښناییز ماشین په توګه تعریفوي چې دورکړیز (ډېټا) د ساتلو پروسس او سمون وړتیا ولري
کمپیوټر لومړی اختراع ۱۹۴۰ زیږدیز کال کې شوې د چارلس بابیج لخوا اختراع شو.

کمپیوټر په نن ژوند کی استعمال!

کمپیوټر تقریبا په هره برخه کې مهم رول لوبوي او زموږ ورځنۍ دندې ډېر مدیریت کوي. کمپیوټرونه په تیرو وختونو کې یوازې د پیچلو عددي محاسبو ترسره کولو لپاره کارول کیده ، مګر دوی خورا لرې ته رسیدلي او اوس ډېری مختلف رولونه ترسره کوي. دوی اوس د پیچلو محاسبو څخه د سوداګرۍ راپورونو رامینځته کولو ، تعلیم ته د بیل تولید ، برنامې یا پراختیا ته تفریح او داسې نور مختلف فعالیتونه ترسره کوي.کمپیوټر د خپلو ځانګړتیاوو او ځواکمن فعالیت له امله په مختلفو برخو کې کارول کیږي، لکه کور، سوداګرۍ، دولتي دفترونه، څیړنیزې موسسې، تعلیمي موسسې، طبي، تفریح او داسې نور. پدې مقاله کې، موږ په بیلابیلو برخو کې د کمپیوټر ډېری عام استعمالونه تشریح کړو

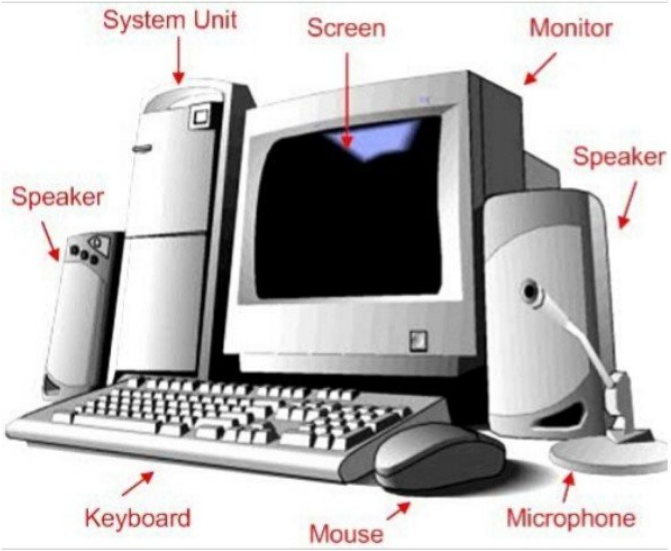

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمپیوټر په سوداګرۍ کې

کمپیوټرونه نن ورځ په زیاته او پراخه کچه په سوداګرۍ کې کارول کېږي. په ځینو چارو کې له کمپیوټرونو څخه ګټه اخیستل آن د انساني ځواک د را کمیدو سبب هم ګرځي. که چېرته خپل چاپېریال ته په دقیقه توګه و ګورو، نو پوه به شو چې نژدې ټولې سوداګریزې معاملې له کمپیوټر څخه په ګټه اخیستنې سرته رسیږي د بیلګې په توګه له یوه هیواد څخه بل هېواد ته د پیسو لیږدول د کمپیوټري شبکو په مرسته ترسره کیږي، په بانکونو کې د پیرودونکو د بانکي حسابونو ثبت له اعتباري کارټونو (کریډیټ کارټ څخه په ګټه اخیستنې سره د سوداګریزو معاملو ترسره کول او داسې نور ټول له کمپیوټر او د هغه له ځواک څخه په ګټه اخیستنې سره ترسره کیږي

اوس مهال، کمپیوټر تقریبا په هره سوداګرۍ کې لیدل کیدی شي. کمپیوټر تقریبا د سوداګرۍ تنظیم برخه ده ځکه چې دوی تولید زیاتوي او په سیالۍ چاپیریال کې د ریس سره مرسته کوي. په سوداګرۍ کې، کمپیوټرونه په ابتدایي توګه د حسابونو او شخصي معلوماتو ذخیره کولو او اداره کولو، د پروژو ساتلو، د لیست حالت تعقیبولو، او راپورونو او پریزنټشنونو جوړولو لپاره کارول کیږي سربیره پردې، کمپیوټرونه د لیږد پروسس کولو لپاره غوره دي ځکه چې دوی د انسانانو په پرتله ډېر دقیق او ګړندي دي. کمپیوټر د خلکو سره مرسته کوي چېد دوی پانګه اچونه، لګښتونه، ګټې، پلور او د سوداګرۍ ډېری نور اړخونه تحلیل کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساینس(Science)

ساینس پوهان یو له هغو خلکو څخه دی چې کمپیوټر د خپلې لومړنۍ کاري وسیلې په توګه کاروي. په ساینس، څېړنه او انجینرۍ کې، کمپیوټرونه د معلوماتو راټولولو، تحلیل، درجه بندي کولو او ذخیره کولو لپاره غوره دي. دوی ساینس پوهانو سره هم مرسته کوي چې په داخلي او نړیواله کچه د یو بل سره ډیټا تبادله کړي. کمپیوټر د بیلابیلو ځایونو (لکه مختلف هیوادونه) ساینس پوهانو ته وړتیا ورکوي چې د بادل ملاتړ سره په ورته پروژه کې یوځای کار وکړي. سربیره پردې، کمپیوټر د فضایي بیړیو په پیلولو، ساتلو، کنټرولولو او د ډیرو نورو ټیکنالوژیو په چلولو کې مهم رول لوبوي

حکومت(Government)

په دولتي سکټور کې، کمپیوټرونه ګټور دي. دوی په مختلفو څانګو کې د مختلفو دندو د ترسره کولو او د دوی د خدماتو کیفیت، موثریت، او تولیداتو ته وده ورکولو عادت کیږي. د دې ډول خدماتو ځینې مثالونه د ښار پلان جوړونه، د ترافیک کنټرول، د قانون پلي کول، د زیربناوو پراختیا، او ګرځندوی دي. په ډیری مواردو کې، د کمپیوټر کارولو لومړنۍ موخې د معلوماتو پروسس کولو دندې ترسره کول، د اتباعو ډیټابیس ساتل،او د کاغذ پرته چاپیریال ته وده ورکول دي. ددې تر څنګ کمپیوټرونه د هېواد په دفاعي سیستم کې مهم رول لوبوي. دوی د توغندیو په پراختیا، راکټ، سپوږمکۍ توغولو او داسې نورو کې مرسته کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغتیا او طب(Health and Medical)

کمپیوټرونه په روغتونونو کې د تشخیص میتودونه په بنسټیز ډول بدلوي.دوی د ناروغانو د معلوماتو ساتلو، ریکارډونو، د ناروغانو ژوندی څارنې، ایکس رې، او نور لپاره کارول کیږي. هر څه د کمپیوټر په مرسته ډیجیټل کیږي. کمپیوټر د لابراتوار وسایلو په ترتیب کولو کې مرسته کوي، د زړه ضربان او د وینې فشار څارنه کوي. ډاکټران د مناسبو درملو او درملو سره د ناروغانو په درملنه کې اضافي ګټې ترلاسه کوي. برسیره پردې، کمپیوټر ډاکټرانو ته دا توان ورکوي چې د نورو طبي متخصصینو سره په اسانۍ سره د ناروغ معلومات تبادله کړي.سربیره پردې، پرمختللي جراحي وسایل د روبوټکس پر بنسټ والړ دي چې له جراحانو سره مرسته کوي چې پیچلي عملیات او جراحۍ په لیرې توګه ترسره کړي

Cardio Graphy (ECG)

داسیستم داسې یوه وسیله ده چې دادی له لارېیې دزړه ناروغي په ډېره دقیقه او سمه توګه تشخیصیږي.د زړه د ناروغیو د تشخیص پر مهال له ایکو کاردیوګرافي څخه د ګټې اخیستنه ده

د Angiography

دا هم له مډرنو او پرمختللو وسایلو څخه دی چې له هغه څخه د زړه د شریانونو د بند والي او یا نه بندوالي په اړه دقیق او سم معلومات ترلاسه کیږي. دا هم هغه چارې دي چې د روغتیا په برخه کې د کمپیوټر او نوې ټکنالوجۍ په منځ ته راتګ سره یې خپلې مثبتې اغیزې پریښې دي.نن ورځ د پر روغتونونه په ځانګړو جراحی تجهیزانو، لکه لیزر مجهز شوي دي، د لیزر له وړانګې څخه د سترګو وینښتو د بدن داضافي خالونو، د پوښتورګو د تېږې او نورو طبي عملیاتو کې ګټه اخیستل کیږي

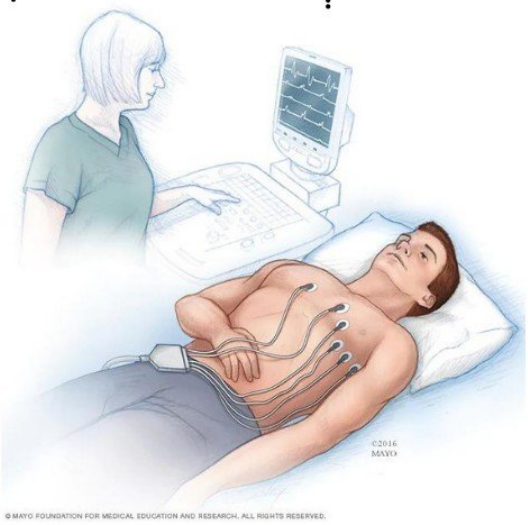

Ecg

Ang

(c) ketabton.com: The Digital Library

Magnetic Resonance Imaging (MRI)

دا وسیله د ډېرو قوي مقناطیسونو په مرسته کمپیوټري انځورونه د ناروغ د بدن له یوې برخې یا ټول بدن څخه اخلي ځیني وختونه له ځانګړو کمپیوټري پوستغالو څخه د ځانګړو ناروغیو د تشخیص لپاره له دې انځورونو څخه ګټه اخیستل کېږي دا لارې چارې د سختو ناروغیو په کم وخت کې د دقیق تشخیص معلومولو او مناسبې درملنه کې اغیزمنې واقع کېدای شي

زده کړه(Education)

کمپیوټر په پراخه کچه د زده کړې په ډګر کې کارول کیږي. دوی له خلکو سره مرسته کوي چې مختلف تعلیمي توکي (لکه عکسونه، ویډیوګانې، ای کتابونه او نور) په یو ځای کې ترلاسه کړي.دا ډول ټول معلومات د انټرنیټ له لارې ترلاسه کیدی شي. سربیره پردې ، کمپیوټرونه د آنلاین ټولګیو ، آنلاین ښوونې ، آنلاین ازموینې ، او د دندې او پروژو رامینځته کولو لپاره غوره دي. سربیره پردې ، دوی د زده کونکو فعالیت او نورو معلوماتو ساتلو او څارلو لپاره هم کارول کیدی شي

د کمپیوټر پربنسټ ولاړي زده کړي

Computer Based Training (CBT)

داسې زده کړې دي چې د کاروونکو د روزنې لپاره د طرح شویو پوستغالو په وسیله کارول کېږي

د انترنت پرینسټ ولاړي زده کړی

(Web Based Training)WBT له CBT

سره نژدې ورته والی لري، خو زده کړې د انټرنټ له لارې وړاندې کېږي پردې بنسټ اړینه نه ده چې یو شخصي کمپیوټر ولرئ، بلکې کولای شئ د ټولیزو مرکزونو له لارې، لکه: نیټ کافیو یا کتابتونونو له کمپیوټر او انټرنټ څخه ګټه واخلئ او زده کړه ترلاسه کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صنعت(Industry)

کمپیوټرونه په صنعتونو کې د مختلفو دندو ترسره کولو لپاره کارول کیږي لکه د لیست ساتل، د داخلي ډیزاین جوړول،د نمونو یا مجازی محصولاتو ډیزاین کول، د ویډیو کنفرانس له لارې خبرې کول، او نور. آنلاین بازارموندنې د خلکو لپاره په کلیوالي سیمو کې د محصولاتو پیرود اسانه کړی. د سټاک بازارونو کې آنلاین سوداګری هم د دې د اسانه ګډون ظرفیت له امله د پام وړ انقلاب لیدلی. کمپیوټر د مختلفو ځایونو څخه خلکو ته دا توان ورکړی چې په اسانۍ سره د سټاک بازار موندنې کې برخه واخلي

بانکداري(Banking)

بانکداري په تیرو څو کلونو کې خورا پرمختللې ده. ډیری هیوادونه آنلاین بانکداري سیستمونه کاروي چیرې چې پیرودونکي کولی شي د کمپیوټر او انټرنیټ په کارولو سره مستقیم خپلو معلوماتو ته لاسرسی ومومي. خلک کولی شي د خپل حساب بیلانس چیک کړي، پیسې انتقال کړي، او د کریډیټ کارتونو په ګډون آنلاین بیلونه تادیه کړي. همدارنګه بانکونه د راکړې ورکړې د ترسره کولو او د پېرودونکو د معلوماتو،د راکړې ورکړې د اسنادو او دکمپیوټرونو ATMs .داسې نورو د ساتلو لپاره له کمپیوټرونو څخه کار اخلي غوره بیلګه ده چې د خلکو سره مرسته کوي چې پخپله پیسې وباسي او زیرمه کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارتباطات(Communication)

کمپیوټر د اړیکو یو له لومړنیو سرچینو څخه ګرځیدلی. عصري کمپیوټرونه د جوړ شوي ویب کیم او مایکروفون سره راځي ترڅو د اړیکو کارول اسانه کړي. خلک کولی شي د انټرنیټ له لارې د نورو خلکو سره د وصل کیدو په څیر سافټویر وکاروي. د ویډیو کنفرانس Hangout لپاره د سکایپ او کولو ځانګړتیا له امله، خلک کولی شي د آډیو او ویډیو سره وصل شي کمپیوټرونه له کورنیو سره مرسته کوي چې د خپلو خپلوانو سره وصل شي،د غونډو تنظیم کولو لپاره سوداګرۍ، او شرکتونو سره مرکې وکړي،د دوو مختلفو ځایونو ترمنځ چې خورا لرې دي. د دې تر څنګ د مخابراتو پخوانی میتودونه لکه بریښنالیکونه هم اوس هم په پراخه کچه کارول کیږي.

هوا وړاندوینه(Weather Forecasting)

د هوا وړاندوینه د انسانانو لپاره هیڅکله اسانه نه ده ځکه چې دا په ډیری فکتورونو پورې اړه لري چې په دوامداره توګه بدلیږي.د انسان لپاره دا تقریبا ناشونی دی چې د کمپیوټر کارولو پرته د هوا وړاندوینه وکړي. د هوا د وړاندوینې پروسه پیچلې محاسبه او د سپوږمکیو او ډیری نورو ټیکنالوژیکي وسیلو څخه د معلوماتو څارنه شامله ده. کمپیوټر د هوا د شرایطو وړاندوینه یو څه اسانه کړې ځکه چې دا کولی شي د مختلف سرچینو څخه معلومات پروسس کړي او د هغې پورې اړوند پیچلي محاسبې رامینځته کړي،کوم چې د وړاندوینې لپاره اړین دي. کمپیوټر د هوا د وړاندوینې په جریان کې د هوا پیژندنې خورا لوی معلومات پروسس کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپرول(Publishing)

کمپیوټر یو له لومړیو انتخابونو څخه دی کله چې د خپرونې خبره راځي کمپیوټرونه په عمده توګه د خبرپاڼو، ناولونو، پوسترونو،مجلو او اخبارونو د ډیزاین کولو لپاره کارول کیږي، دا د هر ډول خپرونو لپاره مناسب دي کمپیوټرونه د خپرولو په دواړو ډولونو کې لیدل کیدی شي، یا د هغې هارډ کاپي یا ای کتابونه. د دې تر څنګ،کمپیوټر په ویب پاڼو کې د بلاګ کولو او مقالې لیکلو کې مهم رول لوبوي

خوندیتوب(Safety and Security)

کمپیوټر د مختلفو وسایلو، وسایلو او ټیکنالوژیو سره یوځای کار کولو توان لري. کله چې د خوندیتوب خبره راځي، کمپیوټرونه په پراخه کچه د امنیت کیمرې سره کارول کیږي. نږدې هره خصوصي او دولتي اداره د خلکو او توکو د څارنې لپاره په امنیتي کمرو سمبال دي. همدارنګه، دا کمرې د امنیتي استخباراتي ادارو سره مرسته کوي چې په عامه ځایونو کې ترهګریا مجرمین وپیژني. د ګوتو د نښان سکینر او د مخ پیژندنې ټیکنالوژۍ سره تړل شوي کمپیوټرونو د جعلکارانو لپاره دا ستونزمنه کړې چې جعلي پیژندنه وکاروي او د بل چا د هویت په کارولو سره دولتي ګټې ترلاسه کړي. امنیتي سیستمونه د کمپیوټر ټیکنالوژۍ او انټرنیټ معرفي کولو سره خورا پیاوړي شوي

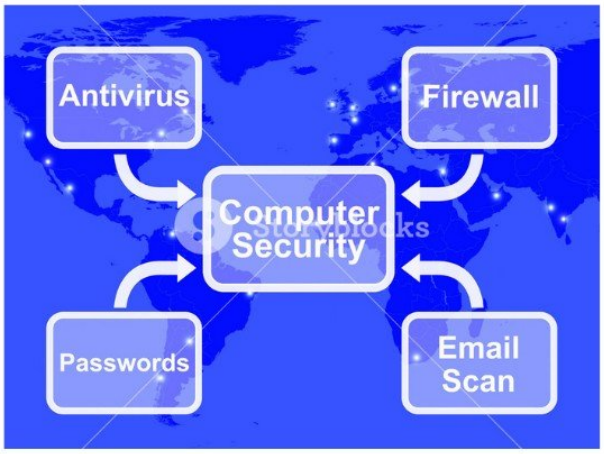

(c) ketabton.com: The Digital Library

روبوټیک(Robotics)

روبوټیک د ټیکنالوژۍ یو له راپورته کیدونکي برخو څخه دی چې کمپیوټرونه دساینس او انجینرۍ او همدارنګه د ماشینونو ډیزاین کولو لپاره کاروي. دا ماشینونه مجازی کیدی شي (لکه د سافټویر بوټونه) او فزیکي وي چې کولی شي د انسان کاري بار کم یا له منځه یوسي. برسېره پردې، ځینې ماشینونه کولی شي درنې دندې ترسره کړي چې انسان نشي کولی بشپړ کړي، یا دا ممکن ډیر وخت ونیسي. د موټر تولید یو له لومړنیو مثالونو څخه و چیرې چې روبوټ د موټر پرزو راټولولو او ډیری نورو درنو کارونو ترسره کولو کې مرسته وکړه. په هرصورت، نن ورځ، روبوټ په ډیرو برخو کې ګټور دي، لکه د هغو سیمو سپړنه چې د انسانانو لپاره شرایط ستونزمن وي، د اردو سره مرسته، د قانون پلي کولو کې مرسته او د روغتیا متخصصینو سره مرسته، او داسې نور

سپورټ(Sports)

په نننۍ ټیکنالوژیکي پرمختللې نړۍ کې، کمپیوټر نږدې په هر سپورت کې کارول کیږي. دلته ډیری سپورت فعالیتونه شتون لري چیرې چې کمپیوټر شیان ممکن کوي. په سپورتونو کې،کمپیوټرونه په عمده توګه د سکور بورډونو، ریکارډونو، او نورو احصایو ساتلو لپاره کارول کیږي سربیره پردې ، دوی د لوبغاړو حرکتونو تحلیل کولو او د لوبې دننه مختلف پریکړې کولو لپاره کارول کیږي. کمپیوټرونه د لوبې دننه پیچلې پریکړې کولو کې مرسته کوي (په ځانګړي توګه په امپیرنګ کې) ، کوم چې د انسان سترګو نشي لیدلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هنرونه(Arts)

کمپیوټر د هنر، عکاسي، نڅا او کلتور برخه ګرځیدلې ده. د پرمختللو ځانګړتیاو سره کمپیوټر کاروونکو ته اجازه ورکوي چې خپلې پروژې په مستقیم ډول په دې باندې رسم کړي. سربیره پردې، خلک کولی شي د کمپیوټر څخه کار واخلي ترڅو خپل عکسونه ډیجیټل کړي. د عکس ایډیټر ډیری سافټویر شتون لري چې کولی شي د خلکو سره د دوی عکسونه ایډیټ او تنظیم کولو کې مرسته وکړي. د دې تر څنګ د نڅا حرکتونه او قدمونه د انیمیشن په مرسته په ژوندۍ بڼه ښودل کیدی شي

روزنه (Training)

ډیری شرکتونه کمپیوټر کاروي ترڅو خپلو کارمندانو ته روزنه ورکړي. د کمپیوټر پر بنسټ روزنه د شرکتونو سره مرسته کوي چې خپل وخت پیسې خوندي کړي، او د تولید کچه لوړه کړي. همدارنګه، د کمپیوټر پر بنسټ روزنه په مختلفو ځایونو کې د لویو فاصلو لپاره د کارمندانو روزلو لپاره کارول کیدی شي. دا به د سفر وخت او لګښتونه له منځه یوسي، د روزنې بهیر به ډیر آرام او اسانه کړي

تفریح (Entertainment)

کمپیوټر نن ورځ د تفریح لپاره یو له غوره وسیلو څخه دی. کمپیوټرونه د فلمونو لیدلو، لوبې کولو، موسیقۍ اوریدلو او داسې نورو لپاره کارول کیدی وسایلو سره یوځای کمپیوټر د مصنوعي وسیلو له لارې د آډیو MIDI شي. د ثبتولو لپاره کارول کیدی شي. سربیره پردې ، خلک کولی شي د ویب کیم سره د خپلو ویډیوګانو ثبتولو څخه خوند واخلي او ډیری ساتیرۍ اغیزې پلي کړي. د عکس ایډیټر ډیری برنامې هم د عالي ځواکمن ځانګړتیاو سره شتون لري

(c) ketabton.com: The Digital Library

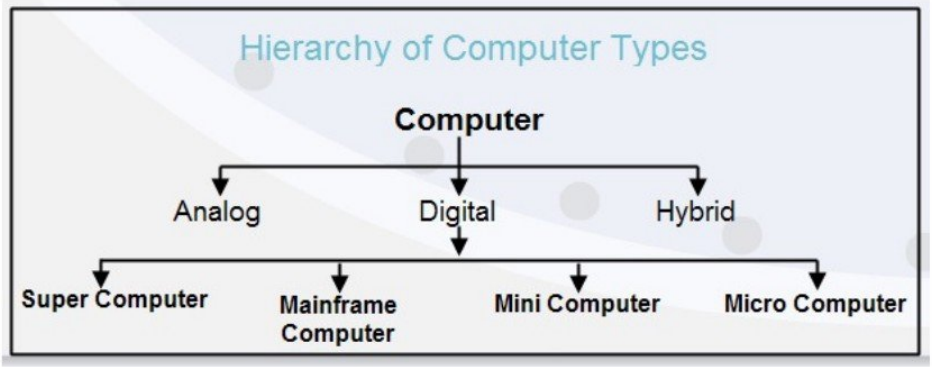

(1)Hybrid Computer

تعریف -هایبرډ کمپیوټر د نورو پرتله کمپیوټر مختلف ډول دی چې ډیجیټل او انلاګ کمپیوټر دواړه ځانګړتیاوې لري. د دې کمپیوټر د ډیزاین اصلي هدف د خورا پیچلي محاسبې ترسره کول دي. هایبرډ کمپیوټرونه په لوی پیمانه سازمانونو کې د منطقي او تخنیکي محاسبې حل کولو لپاره کارول کیدی شي او همدارنګه د توپیر مساواتو عالي پروسس وړاندیز کوي مایکروسافټ سرفیس د هایبرډ کمپیوټر خورا مشهور ډول دی چې د کارونکي اړتیا سره سم ډیری نسخې وړاندې کوي

فعالیت :هایبرډ کمپیوټر د ځانګړي مسلې حل کولو لپاره رامینځته شوی نو، د اړتیا سره سم، په کوم کې چې د ځانګړي دندې ترسره کولو لپاره مختلف ډوله برخې شاملې دي. هایبرډ کمپیوټرونه په چټکۍ سره دقیق پایلې تولیدوي. هایبرډ سیستم د هایبرډ کمپیوټر سره په بشپړ ډول توپیر لري ځکه چې دا یو فزیکي ماشین دی،او دا د انلاګ څخه ډیجیټل کنورټرونو په توګه کارول کیږي

هایبرډ کمپیوټر درې ډوله دي

(1)Large Electronic Hybrid Computer.
(2)General-Purpose Hybrid Computers.
(3)Special-Purpose Hybrid Computers.

(c) ketabton.com: The Digital Library

1:Large Electronic Hybrid Computer

لوی بریښنایی هایبرډ کمپیوټرونه په 1960-1980 کې د مختلف سلګونو عملیاتي امپلیفیرونو په کارولو سره رامینځته شوي. دا هایبرډ کمپیوټرونه د دې وړتیا لري چې د توپیري مساواتو ډیر پیچلي سیټ حل کړي

2:General-Purpose Hybrid Computers

دا ډول کمپیوټرونه د ډیری غوښتنلیکونو کارولو وړتیا لري او همدارنګه دوی د څو ډوله مسلو حل کولو وړتیا لري. دا کمپیوټر کولی شي ډیری دندې په ورته وخت کې د لوړ سرعت سره ترسره کړي، او دا د سیستم ټول فعالیت ښه کولو کې هم مرسته کوي

مثالونه دي - د آزادۍ فضا الوتنې، د کیمیاوي تعامل متحرکات، د انسان معافیت سیستم، د خوړو پروسس کولو نباتات، او نور

3:Special-Purpose Hybrid Computers

ډول کمپیوټرونه د ځانګړې ستونزې د حل لپاره ټاکل شوي پروګرامونه لري او ډیری یې په فزیکي سیستم کې ځای پر ځای شوي دي لکه د سب سیستم سمیلیټر، فنکشن کنټرولر یا د پایلو تحلیل کونکي

مثالونه یې دا دي - نیوماتیک کمپیوټر د هوا د فشار په توګه د انپټ سیګنالونو دقیق ضرب ، ویش ، مربع یا مربع ریښې دندې رامینځته کولو لپاره هوایی بیلز او فلیپر نوزلونه کاروي،او ډیټا کوډ کول د هوا فشار په توګه

هایبرډ کمپیوټر مثالونه

نور ولولئ - د مین فریم کمپیوټر بشپړ لارښود!!هایبرډ کمپیوټرونه په ډیری غوښتنلیکونو کې کارول کیږي. لکه د پټرول پمپ - اندازه کول د تیلو جریان داسعارو نرخ ته بدلوي.دناروغ د زړه ضربان اندازه کول.علمیلابراتوار,تطبیق شوي ارواپوهنه.د صنعتي پروسې کنټرول.دفاعي سکتوردهوایي چلند سکتور.کښتۍ.د سمنټو نبات.د ګاز پمپ ستیشند رادار سیستمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هایبرډ کمپیوټر چا اختراع کړی؟

لومړنی ډیسټاپ هایبرډ کمپیوټر و چې په 1961 کې دپیکارډ Hycomp 250 بیل لخوا خپور شو

د هایبرډ کمپیوټرونو ډیزاین هدف څه دی؟

د هایبرډ کمپیوټر ډیزاین کولو اصلي هدف خورا پیچلي محاسبې اجرا کول دي. نو، دا کمپیوټر د لوی پیمانه شرکتونو کې کارول کیږي ترڅو منطقي او تخنیکي محاسبه ترتیب کړي

ولې دې ته هایبرډ کمپیوټر ویل کیږي؟

دې ته د هایبرډ کمپیوټر نوم ورکړل شوی ځکه چې هایبرډکمپیوټریوځانګړی کمپیوټر دی چې د ډیجیټل او انلاګ کمپیوټر دواړه فعالیت وړاندې کوي

د هایبرډ کمپیوټر مختلف ډولونه کوم دي؟۔

د هایبرډ کمپیوټر درې ډوله دي لکه لوی بریښنایی هایبرډ کمپیوټرونه ، د عمومي هدف هایبرډ کمپیوټرونه ، او د ځانګړي هدف هایبرډ کمپیوټرونه؛ هر یو په تفصیل سره تشریح شوی

هایبرډ کمپیوټر ګټې

نورولولئ دانلاګ کمپیوټر لارښودهایبرډ کمپیوټردانلاګ اوډیجیټل کمپیوټرونو مخلوط دیدا د انلاګ دقت اخلي مګر د ډیجیټل کمپیوټر سرعت دا ګړندي او دقیق پایله تولیدوي دا په ریښتیني وخت کې د لوی مساواتو حل کولو کې مرسته کوي

هایبرډ کمپیوټرونو زیانونه څه دي؟

هایبرډ کمپیوټر ډیر ګران دی ځکه چې په هغه کې ډیری شبکې، نوډونه،مرکز ونه ،ګران سرکټونه او نور کارول کیږي. نو دا د هر کارونکي لپاره د لاسرسي وړ ندي.د هایبرډ کمپیوټر ډیزاین کولو دمخه باید د سافټویر ، هارډویر او نورو تشکیلاتو کارولو لپاره مناسب پلان جوړ کړئ په ریښتیني ژوند کې د هایبرډ کمپیوټر کارول څه دي؟د هایبرډ کمپیوټر وسایل ستاسو په ورځني ژوند کې په بیلابیلو برخو کې کارول کیږي۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

2: Analog computer

انالوګ،کلمه د یوناني کلمې 'انالوګس' څخه اخیستل شوې، چې د تناسب یا تناسب معنی لري

د انلاګ کمپیوټر تعریف

انلاګ کمپیوټر هغه کمپیوټر دی چې په دوامداره توګه د بدلون وړ نهادونه لکه میخانیکي ، بریښنایی، هیدرولیک او نور کاروي. دا د لومړي ځل لپاره د 1950-1960 کلونو په وخت کې کارول شوي. دوی جلا ارزښتونه نه کاروي مګر دوامداره ارزښتونه کاروي. په دې توګه دا کمپیوټرونه د انلاګ سیګنال کار کوي. همچنان ، دا سیګنالونه د سیګنال د وخت مختلف ځانګړتیاو سره دوامداره سیګنالونه دی.

انلاګ کمپیوټرونو ډولونه

1. د سلایډ قواعد کمپیوټر
2. توپیري تحلیل کونکي کمپیوټر
3. د کیسل ساعت کمپیوټر
4. الکترونیکي انلاګ کمپیوټرونه
5. میخانیکي انلاګ کمپیوټرونه

Types of Analogue Computers

1. Slide Rules computer.
2. Differential Analysers computer
3. Castle Clock computer
4. Electronic Analogue. Computers.
5. Mechanical Analogue. Computers

(c) ketabton.com: The Digital Library

1. د سلایډ قواعد(Slide Rules computerer)

دا یو له خورا لومړني انلاګ کمپیوټري وسیلو څخه دی چې د 17 پیړۍ په پیل کې (د 1630 په شاوخوا کې) د ویلیم اوفټرډ لخوا ډیزاین شوی. د سلایډ قواعد په پیل کې د ضرب او ویش لپاره کارول کیده. یو څه وروسته، دا وموندل شوه چې په اکسپونیشنل، لوګاریتمیک، او ټریګونومیټریک افعال کې هم د تطبیق وړ دي. د راپور له مخې، لومړنۍ عمله چې د سپوږمۍ په سطحه راښکته شوه، د نیل آرمسټرانګ په مشرۍ، له ځانه سره د سلایډ قواعدو په ګډون مختلف بریښنایی وسایل راوړل

د سلایډ قاعده ، چې د سلایډ حاکم یا سلیپسټک په نوم هم پیژندل کیږي یو خورا پیچلی حاکم دی چې د انلاګ کمپیوټر په توګه کار کوي. د یو بل سره د سمون لپاره د حاکم مختلف برخو سلایډ کولو سره، د سلایډ قاعده کولی شي محصولات، ریښې، لوګاریتم، او د مثلثومیتریک دندو پایله محاسبه کړي

د 1600 لسیزې په مینځ کې ، د خطي سلایډ قاعده د ریورنډ ویلیم اوفټرډ لخوا اختراع شوې وه ، او د داخلي سلایډ قاعده د رابرټ بیساکر لخوا اختراع شوې وه. په 1960 لسیزه کې د جیب کیلکولیټر اختراع کولو پورې ،د سلایډ قاعده په نړۍ کې تقریبا د هر ساینس پوه او ریاضي پوه لخوا کارول کیده دسلایډ قواعد په لاسي ډول چلیږي او د بریښنا تار یا بیټرۍ لخوا بریښنا ته اړتیا نلري. د الیکترونیکي جیب کیلکولیټر د 1970 لسیزې په مینځ کې د سلایډ مقرره بدله کړه، مګر ځینې خلک، په ځانګړې توګه هغه کسان چې د وړو الوتکو هوایي چلند کې کار کوي، نن ورځ هم کاروي

(c) ketabton.com: The Digital Library

2:Differential Analysers computer

دتوپیر شنونکی د 1930 لسیزې په لومړیو کې د دوو انجینرانو، وینیور بوش او هارولډ هزین لخوا اختراع شوی و. دا د پیچلو توپیرونو مساواتو حل کولو لپاره ډیزاین شوی. دا ټیکنالوژي د معلوماتو پروسس کولو او د حل محاسبه کولو لپاره میخانیکي ترتیباتو څخه کار اخلي. د توپیر انلاګ کمپیوټرونه؛ که څه هم، نن ورځ زاړه شوي، مګر دوی د ټیکنالوژۍ پراختیا لپاره د باور وړ بنسټ په جوړولو کې مهم رول لوبولی چې موږ یې په نننۍ نړۍ کې کاروو توپیر شنونکی ، برقی میکانیکید انلاګ کمپیوټري وسیله د 20 پیړۍ په پیل او مینځ کې د توپیري معادلو د حل لپاره کارول کیږي . د هغې اصلي اجزاوو د ریاضیاتو عملیات ترسره کړلادغام (د ادغام کوونکی هم وګورئ)
امریکایی بریښنایی انجینروینیور بوش او نورو د میساچوسټس ټیکنالوژۍ انسټیټیوټ کې د 1930 لسیزې په لومړیو کې لومړی دوامداره انټیګراف اختراع کړ ، چې وروسته یې د توپیر شنونکي په نوم یاد کړ. د دې ادغام کونکي د بدلیدونکي شافټونو ، ګیرونو ، څرخونو او ډیسکونو څخه جوړ وو او ډیر لاسي تنظیم کولو ته اړتیا لري. د توپیر تحلیل کونکی په 1950 لسیزه کې د ډیجیټل کمپیوټر لخوا بدل شو!

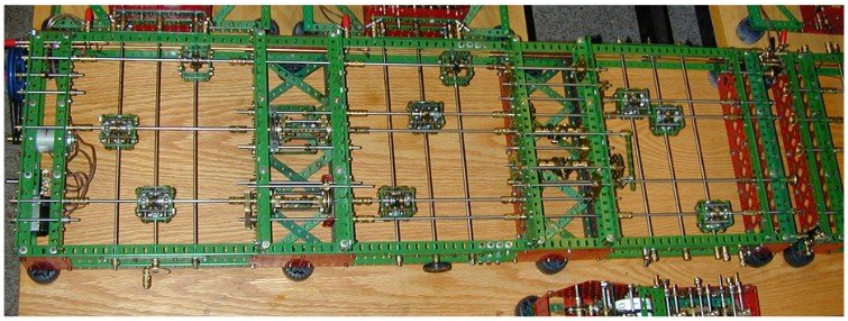

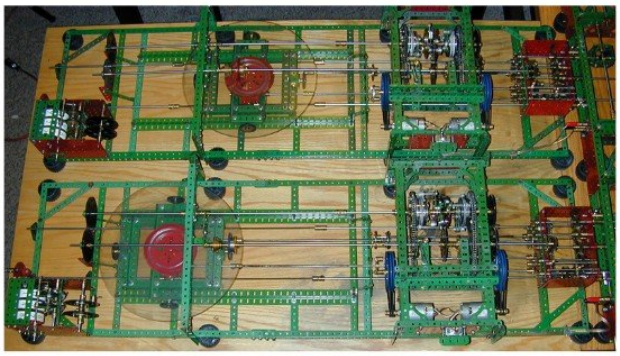

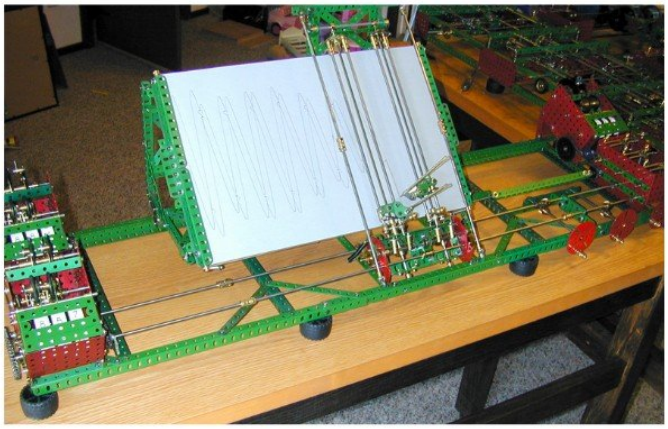

ملګرو دغه عملي کار ته ضرورت لري دغه تصویران دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

3:Castle Clock computer

د الجزري کیستل کلاک یو لوی د اوبو ساعت و چې د لمر، سپوږمۍ او نورو آسماني اجساوو د موقعیت د څارنې لپاره کارول کیده، چې د بدیع الزمان ابو العز بن اسماعیل بن الرزاز لخوا اختراع شوی. -جزاري، یو عرب انجنیر او ریاضي پوه په 1206 میلادي کال کې [1] . لوی ساعت د ورځې د وخت د تعقیب لپاره د اوبو ایستلو، وزن، رسۍ، او د پیچلي پللی سیستم څخه کار اخلی

د کلا ساعت یو 11 فوټ لوړ لرغونی ساعت دی، چې د دې عملیاتو لپاره د میخانیکي انجینرۍ ځینې پیچلي مفکورې ګمارلې.د وخت د ښودلو سربیره دا د نورو کارونو د ترسره کولو توان هم درلود لکه د لمر او قمري مدارونو ښودل او داسې نور. د اسمعیل الجزري لخوا اختراع شوی، د کلا ساعت د هر وخت ترټولو لوی اختراع دی. دا د 13 پیړۍ په لومړۍ لسیزه کې (شاوخوا 1206) کې جوړ شوی و. له همدې امله، دا ترټولو زوړ انلاګ کمپیوټر ګڼل کیږي چې موږ ته پیژندل شوي

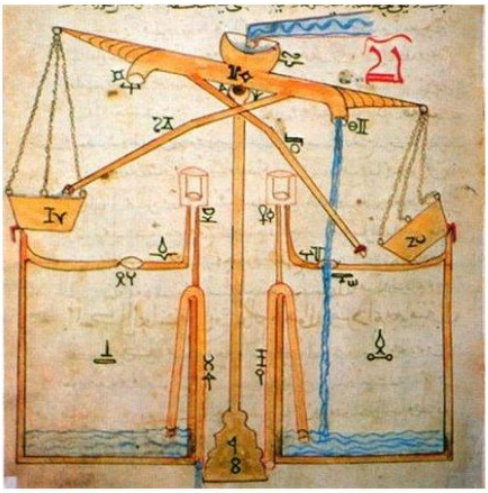

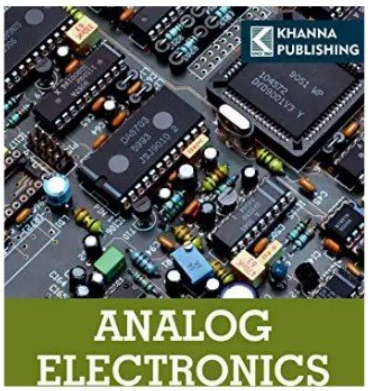

4:Electronic Analogue Computers

مخکې، د بریښنایی انلاګ کمپیوټرونه د خپلو عملیاتو لپاره په لوی ویکیوم ټیوبونو پورې تړلي وو. دا ټیوبونه لوی وو او ډیری ساتنې ته اړتیا لري. په هرصورت، عصري الیکترونیکي انلاګ کمپیوټرونه د بریښنایی اجزاو شبکه کاروي لکه ریزیستورونه، کیپسیټرونه، انډکټرونه، ټرانزیستورونه، او نور. د شبکې یا سرکیټ له لارې د بریښنا سیګنال جریان د طول، فریکونسۍ، پړاو او نورو اړوندو ملکیتونو کې توپیرونه تجربه کوي. دا بدلون د اړتیا وړ پایلې رامینځته کولو لپاره د مطابق سره کارول کیږي. د الکترونیکي انلاګ کمپیوټرونو مختلف مثالونه شامل دي سپیکټرومیټر، اوسیلوسکوپ، او نور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

5. Mechanical Analogue Computers

میخانیکي انلاګ کمپیوټرونه لکه څنګه چې له نوم څخه څرګندیږي د کمپیوټرونو د ترسره کولو لپاره له میخانیکي پرزو لکه ګېر، شافټ، کمرې او داسې نورو څخه کار اخلي لکه ضرب، تقسیم او داسې نور. په ورځني ژوند کې غوښتنلیکونه. د مثال په توګه، میخانیکي ساعتونه، میخانیکي کیلکولیټرونه میخانیکي کاونټرونه، او نور. نور میخانیکي کمپیوټرونه ممکن د نیوماتیک او هیدرولیک تیوري هم کاروي. د صفر په واسطه د شمیر په ویشلو سره میخانیکي محاسب په ګډوډ ډول چلند کوي

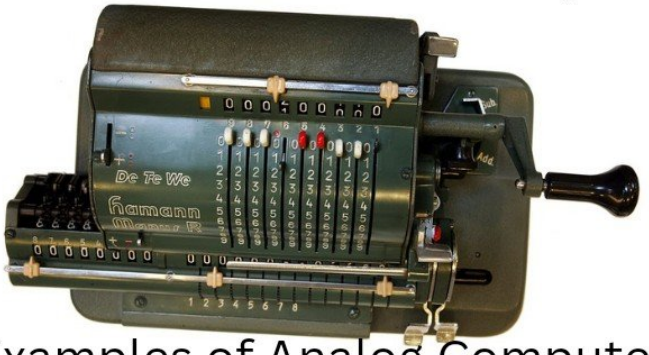

Examples of Analog Computer
1:Voltmeter 2:Thermometer 3:Analogue Clock
3:Seismometer 4:Speedometer 5:Tide Predictors 6:Flight Simulators 7:Delter 8:Tide Predictors 9:Electric Integrators 10:Television.....

1. ترمامیتر(Thermometer)

یو انالوګ ترمامیتر د خپل فعالیت بشپړولو لپاره د پارا له فارغ شوي پیمانه او ملکیتونو څخه کار اخلي. عطارد، چې د خونې په حرارت کې مایع دی، د تودوخې وروسته پراخیږي. پدې توګه ، پیرودونکي ته اجازه ورکوي چې د بدن تبه حالت تشخیص کړي. د بدن تودوخه یو انلاګ سیګنال دی. له همدې امله، یو ترمامیتر چې د بدن تودوخې اندازه کوي د انلاګ کمپیوټرونو یوه ښه بیلګه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

2. سپیډومیټر(Speedometer)

سپیډومیټر هغه وسیله ده چې د موټر سرعت معلوموي. د سرعت پیمانه په سمه توګه فارغ شوی، معمولا په ساعت کې کیلومتره کې. سرعت د ستنې په مرسته په ګوته کیږي چې د ترلاسه شوي انلاګ سیګنال سره سم په آزاده توګه انعکاس ته اجازه ورکوي. د سرعت میټر کیبل په یوه پای کې د ګیر شافټ سره وصل دی ، او په بل پای کې دایمي مقناطیس سره. دا مقناطیس د فلزي سرعت کپ سره یوځای شوی چې د دوی ترمینځ هیڅ فزیکي اړیکه نلري. د سرعت کپ د شاخص سره وصل دی د انډکټر راډ په مرسته چې پسرلی ورسره وصل دی. د ګیربکس بیروني شافټ د مقناطیس حرکت کوي. د حرکت مقناطیس لخوا رامینځته شوی مقناطیسي ساحه د فلزي سرعت کپ جذبوي. د سرعت کپ دا میخانیکي حرکت د ستنې د مخنیوي لپاره کارول کیږي.

(Seismometer)

سیسمومیټر هغه وسیله ده چې د زلزلې شدت ثبتولو لپاره کارول کیږي. دا وسیله د ځمکې له سطحې سره نږدې اړیکه کې ساتل کیږي. کله چې زلزله رامنځته شي، ځمکه لړزیږي، او همدارنګه د سیسمومیټر هم. د زلزلې په وخت کې پیدا شوي څپې د زلزلې څپې بلل کیږي. د زلزلې څپې بیا په ترتیب کې موجود ګراف کاغذ کې ثبت کیږي ، چې د سیسموګراف په نوم یادیږي. زلزله پوهان بیا موږ ته د زلزلې د شدت په اړه د سیسموګراف له سمې مطالعې او تحلیل وروسته خبر راکوي.

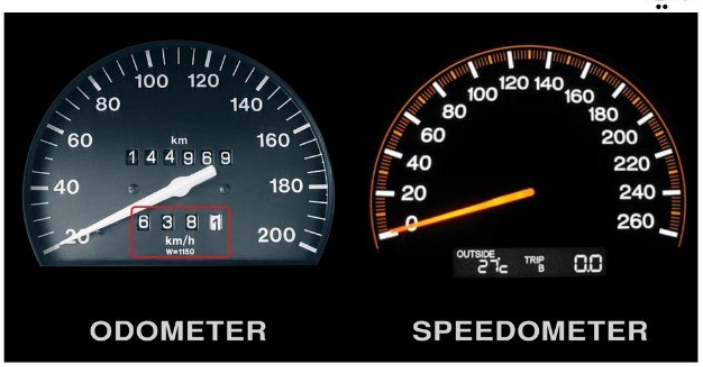

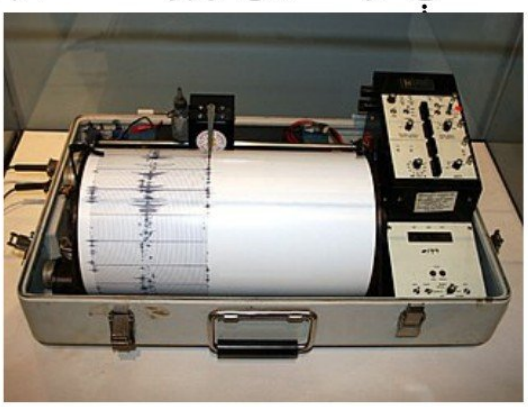

(c) ketabton.com: The Digital Library

Voltmeter

ولتاژ یو انلاګ سیګنال دی ځکه چې دا د وخت په پام کې نیولو سره په دوامداره توګه توپیر لري. له همدې امله، انلاګ ولټمیټرونه د انلاګ کمپیوټرونو په توګه ګڼل کیدی شي. یو ولټمیټر د بریښنایی شبکې د دوه نقطو ترمینځ احتمالي توپیر ښودلو لپاره کارول کیږي. انالوګ ولټمیټرونه په عمده ډول د انعکاس ستنې او د ښودنې په واحد کې منحل شوي پیمانه لري. ولټمیټر د سرکټ سره موازي سره وصل دی ترڅو د ریزسټر په اوږدو کې د راتلونکي ولټاژ کمیدو اندازه کړي

Flight simulators.

د الوتنې په جریان کې، پیلوټ کیدای شي ډیری سختۍ تجربه کړي لکه خراب هوا د انجن خرابیدل، په رن ویه کې د ټایرونو سوځیدل او داسې نور. دا د پیلوټ لپاره خورا مهم دی چې مخکې له مخکې هر ډول ستونزې تجربه کړي ترڅو هغه ویره ونه کړي که چیرې او کله چې وخت راشي. څرنګه چې په ریښتیني ژوند کې د داسې سناریوګانو رامینځته کول به نامناسب او ناممکن وي ، نو د الوتنې سمیلیټر کارول کیږي ترڅو د پیلوټ روزنې پرمهال د دې ډول ټولو ستونزو برم رامینځته کړي. سمیلیټر د هیدرولیک پمپونو، عکس جنراتورونو، غږ سیستمونو، حرکت حرکت کونکو او نورو په کارولو سره د ریښتینې کاکپیټ دقیق نقل رامینځته کوي. دا ټول کمپیوټري عناصر په ریښتیني ژوند یا انالوګ سیګنالونو کې معامله کوي، کوم چې موږ ته اجازه راکوي چې د الوتنې سمیلیټرونه د کټګورۍ لاندې واچوو. د انلاګ کمپیوټرونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

Difference between Analog and Hybrid Computer

انلاک کمپیوټر او هایبرډ کمپیوټر توپیر په جدول کې

انلاګ کمپیوټر	هایبرډ کمپیوټر
انلاګ کمپیوټر پایلې په سیګنال یا ګرافیکي بڼه ښکاره کوي	دلته، محصول د دواړو اړین معلوماتو پروسس کولو وروسته د ارزښتونو یا شمیرو په بڼه ښودل کیږي.
انلاګ کمپیوټر پایلې په سیګنال یا ګرافیکي بڼه ښکاره کوي.	دا د دواړو کمپیوټرونو ترکیب دی. دا د کمپیوټر وضعیت او دندې پورې اړه لري، په هرصورت، دا عموما په سرعت کې چټک دی
انلاګ ماشینونه په سرعت کې سست دي.	هایبرډ کمپیوټرونو کارول یو څه ستونزمن دي. په هرصورت، د دې کمپیوټر چلولو لپاره، دا اړینه ده چې د سافټویر بشپړ پوهه ولري.
انلاګ کمپیوټر کارول یو څه پیچلي دي.	هایبرډ کمپیوټرونه په ځانګړو سیمو کې کارول کیږي
انلاګ کمپیوټر د انلاګ مقدار اندازه کوي لکه ولټاژ ، تودوخې او نور.	د هایبرډ کمپیوټر مثالونه په پټرول پمپونو کې نصب شوي ترمامیتر او اتومات ګاز پمپ دي.
انرژی میټرونه، د وزن اندازه کولو ماشین، د 3 لاس لاسي ساعت او د مینځلو زوړ ماشین، او نور	

(c) ketabton.com: The Digital Library

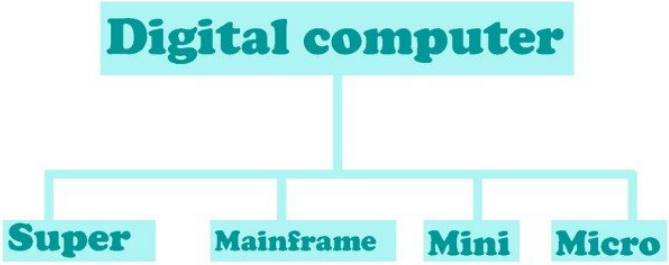

ډیجیټل کمپیوټر عمومي کتنه.

ډیجیټل کمپیوټر یو بریښنایی وسیله ده چې په لوړ سرعت سره د معلوماتو پروسس کولو وړتیا لري. دا ډول کمپیوټر د ان پټ ډیټا ته اړتیا لري چې دا پروسس کولی شي او په پای کې دا د کمپیوټر د آوټ پوټ وسیلو لکه مانیټر ،. پرنټر او پلاټر له لارې د محصول ډیټا چمتو کوي

ډیجیټل کمپیوټرونه د بائنری ان پټ (0 یا 1) بڼه پروسس کوي او کاروونکو ته دقیق محصول تولیدوي. دا کمپیوټرونه خورا ګړندي دي ، لوړ دقیقیت ، خورا دقیق ، او د انلاګ کمپیوټرونو په پرتله خورا لوی ډیټا ذخیره وړاندې کوي

Classification of Digital Computer

ډیجیټل کمپیوټر طبقه بندي

Micro Computer
Mini Computer
Mainframe Computer
Super Computer

(c) ketabton.com: The Digital Library

(1)Supercomputer

سوپر کمپیوټر : دوی ترټولو لوی او ګړندي کمپیوټرونه دي (د معلوماتو د پروسس کولو سرعت له مخې). سوپر کمپیوټرونه داسې ډیزاین شوي چې دوی کولی شي ډیری ډیټا پروسس کړي ، لکه په ټریلیونونو لارښوونو یا ډیټا یوازې په یوه ثانیه کې پروسس کول. دا په سوپر کمپیوټرونو کې د زرګونو یو بل سره تړلي پروسیسرونو له امله دی

سوپر کمپیوټرونه د اړوندو ساحو لپاره کارول کیږي

ساینس ,انجینری,زده کړه,دفاع,فضایي

سوپر کمپیوټرونه د هغو غوښتنلیکونو لپاره ګټور دي چې خورا لوی ډیټابیسونه پکې شامل وي یا دا چې خورا لوی محاسبې ته اړتیا لري.او په(1976م)جوړ شو

سوپر کمپیوټر د پیچلو کارونو لپاره کارول کیږي، لکه

د هوا وړاندوینه,د اقلیم څیړنه,علمي سمول,د تیلو او ګازو سپړنه,کوانټم میخانیک,کریپټانالیزم

(c) ketabton.com: The Digital Library

2:مین فریم کمپیوټرMainframe computer

مین فریم کمپیوټرونه په داسې ډول ډیزاین شوي چې دا کولی شي په ورته وخت کې د سلګونو یا زرګونو کاروونکو ملاتړ وکړي. دا په ورته وخت کې د ډیری برنامو ملاتړ هم کوي. نو، دوی کولی شي په ورته وخت کې مختلف پروسې اجرا کړي. دا ټولې ځانګړتیاوې د لویو سازمانونو لکه بانکداری، مخابراتو سکتورونو او داسې نورو لپاره د مین فریم کمپیوټر مثالی جوړوي، کوم چې په عمومي توګه د ډیټا لوړ مقدار پروسس کوي.مین فریم کمپیوټر چې په غیر رسمي ډول د مین فریم یا لوی اوسپنې په نوم یادیږي ، [1] هغه کمپیوټر دی چې په عمده ډول د لویو سازمانونو لخوا د مهمو غوښتنلیکونو لپاره کارول کیږي لکه د سرشمیرنې ، صنعت او مصرف کونکو احصایې ، د تصدۍ سرچینو پلان کولو ، او لوی کچې لیږد لپاره د دندو لپاره د بلک ډیټا پروسس کولو لپاره. پروسس کول د مین فریم کمپیوټر لوی دی مګر د سوپر کمپیوټر په څیر لوی ندی او د کمپیوټر د نورو ټولګیو په پرتله ډیر پروسس کولو ځواک لري لکه مینی کمپیوټر ، سرورونه ، ورک سټیشنونه, او شخصي کې sکمپیوټرونه . ډیری لوی پیمانه د کمپیوټر سیستم جوړښتونه په 1960 رامینځته شوي، مګر دوی دوام لري. مین فریم کمپیوټرونه اکثرا د سرورونو په توګه کارول کیږي.

د مین فریم اصطلاح د لوی کابینې څخه اخیستل شوې چې د مین فریم په نوم یادیږي ، [2] چې د مرکزي پروسس کولو واحد او د لومړني کمپیوټر اصلي حافظه پکې ځای په ځای شوې. [3] [4] وروسته، د مین فریم اصطلاح د ټیټ پیاوړو ماشینونو څخه د لوړ پای سوداګریز کمپیوټرونو توپیر لپاره وکارول شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

Difference Between Supercomputer and Mainframe Computer.

سوپر کمپیوټر سرعت د مین فریم کمپیوټرونو څخه ډېر لوی دی نو دوی کولی شي په یوه ثانیه کې ملیاردونه لارښوونې یا د فلوټینګ پوائنټ لارښوونې اجرا کړي.

د مین فریم کمپیوټرونه د سوپر کمپیوټرونو په پرتله لږ لګښت لري ، په اندازې کې کوچني او په سرعت کې ورو دي. د لوی ډیټابیس لپاره د ذخیره کولو په توګه کارول کیږي او په ورته وخت کې د ډیرو کاروونکو په توګه لخوا اختراع شو. د IBM خدمت کوي. لومړنی بریالی مین فریم کمپیوټر د مین فریم کمپیوټر سرعت د سوپر کمپیوټر په پرتله نسبتا کم دی. پدې کې ملیونونه لارښوونې په ورته وخت کې اجرا کیږي.

سوپر کمپیوټر

لوی پیمانه، پیچلي ریاضیکي محاسبو لپاره، سوپر کمپیوټر کارول کیږي سوپر کمپیوټرونه ټول د سرعت په اړه دي او په ځانګړي ډول د ساینس او انجینرۍ لپاره ګړندي محاسبې پروسس کولو لپاره رامینځته شوي

سوپر کمپیوټرونه په عمده توګه په هغو مسلو تمرکز کوي چې د محاسبې سرعت لخوا محدود شوي او د پیچلو کمپیوټري پروسو لپاره ډیزاین شوي چې په لویه کچه په حافظه کې ترسره کیږي

دا اوس د نړۍ ترټولو لوی کمپیوټرونه دي

اوس مهال، لینکس او د هغې بدیل عملیاتي سیستمونه په سوپر کمپیوټرونو کې کارول کیږي

سوپر کمپیوټر د سیمور کری لخوا اختراع شوی.

سرعت سره ډیټا MIPS سوپر کمپیوټرونه کولی شي د 100 څخه تر 900 پروسس کړي.؛نور په بل مخ کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

DIFFERENCE BETWEEN SUPERCOMPUTER AND MAINFRAME COMPUTER

مین فریم کمپیوټر

پداسې حال کې چې مین فریم کمپیوټرونه د لوی ډیټاسیټونو ذخیره کولو او ډیری یوځل اړیکې اداره کولو لپاره کارول کیږي

د فعالیت او ذخیره کولو په شرایطو کې، مین فریم کمپیوټرونه د سوپر کمپیوټرونو څخه وروسته دي

د مین فریم کمپیوټرونه د دې لپاره جوړ شوي چې په پراخه کچه ان پټ ، محصول او ذخیره اداره کړي او د ان پټ/آؤټ پوټ او اعتبار محدودیتونو ستونزو باندې تمرکز وکړي.

دا د اندازې په پرتله خورا لوی دي، مګر دوی د سوپر کمپیوټر په څیر لوی ندي

د ډیسټاپ کمپیوټرونو برعکس، مین فریم کمپیوټر ممکن په یو وخت کې ډیری عملیاتي سیستمونه پرمخ بوځي

لومړی بریالی مین فریم کمپیوټر جوړ کړ *IBM*

څخه تر *MIPS* د مین فریم کمپیوټرونو د پروسس سرعت له *3* څخه تر *4* پورې کیدی شي *100 MIPS*

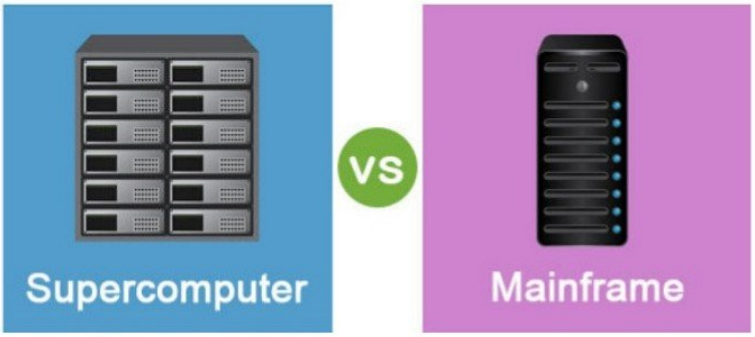

(c) ketabton.com: The Digital Library

3:Minicomputer.

هغه کمپیوټر چې د مین فریم یا سوپر کمپیوټر په پرتله کوچنی، لږ ګران او لږ ځواکمن وو مګر د شخصي کمپیوټر څخه ډیر ګران او ډیر پیاوړی. کوچني کمپیوټرونه د ساینسي او انجینرۍ محاسبې ، د سوداګرۍ لیږد پروسس کولو ، د فایل اداره کولو ، او ډیټابیس مدیریت لپاره کارول شوي
کوچني کمپیوټرونه د کمپیوټرونو د جلا ټولګي په توګه د 1950 لسیزې په وروستیو کې راڅرګند شول او په 1960 او 70 لسیزو کې خپل اوج ته ورسېدل مخکې له دې چې په 1980 او 90 کلونو کې د شهرت له کمښت سره مخ شي. د دوی ځای د ډیرو پیاوړو شخصي کمپیوټرونو، کاري سټیشنونو، او کوچنیو یا منځنیو سرورونو لخوا ډک شوی و

کوچني کمپیوټر اندازه

د کوچني کمپیوټرونو اندازه له 12 انچو څخه تر 7 پورې کم وي. دا کوچنۍ اندازه په ځانګړې توګه د زده کونکو لپاره په زړه پورې ده ځکه چې دوی کولی شي هرچیرې چې وغواړي وکاروي

.د کوچني کمپیوټر کارول

مینی کمپیوټرونه د تفریح، لوبو او نورو کمپیوټري کارونو لپاره کارول کیږي لکه ساینسي محاسبې، د سوداګرۍ لیږد پروسس کول، ډیټابیس مدیریت، د فایل سمبالول او داسې نور. دا د کوچنیو سازمانونو لپاره ګټور دي
کوچنی دی

.مني کمپیوټر لاندې ځانګړتیاوې لري

دا د سوپر او مین فریم کمپیوټر په پرتله لږ ګران دی
دا د مین فریم او سوپر کمپیوټر په پرتله خورا پیاوړی نه دی، مګر د مایکرو کمپیوټرونو څخه پیاوړی دی
.دا د څو پروسس کولو او څو کارونو ملاتړ کوي
دا د کوچنیو سازمانونو او اشخاصو لخوا کارول کیدی ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

منی کمپیوټر ګټې.

دوی کارول اسانه دي.دوی کولی شي په هر ځای کې فټ شي.دوی کوچني او ډېر د پور وړ وړ دي.دوی د وړلو لپاره اسانه دي.د دوی د اندازې په پرتله دوی چټک دي.دوی د اوږدې مودې لپاره چارج ساتي.دوی په احتیاط سره کنټرول شوي عملیاتي چاپیریال ته اړتیا نه درلوده• دوی ډېر د باور وړ دي

مینی کمپیوټر زیانونه

پورټونه نلري.کوچني کمپیوټرونه هیڅ USB ځینې کوچني کمپیوټرونه CD/DVD

ډرایو نلري.کارونکی ممکن د عملیاتي سیستم سره بلد نه وي کیبورډ د چټک ټایپیستانو لپاره کوچنی کیدی شي.په دې کې، عموما، تخته کې ډېر ذخیره شتون نلري.د ځینو پروژو د ترسره کولو لپاره دا خورا کوچنی کیدی شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مایکرو کمپیوټر څه شی دی؟(PC)

مایکرو کمپیوټر ، یو بریښنایی وسیله چې د مایکرو پروسیسر په څیر دید مایکرو کمپیوټر پخوا د شخصي .(CPU) مرکزي پروسس کولو واحد کمپیوټرونو لپاره په عام ډول کارول شوی اصطلاح و ، په ځانګړي توګه د په یوه واحد کې موجود وي . CPU کوچني ډیجیټل کمپیوټرونو ټولګي چې لپاره یو واحد CPU سیمی کنډکټر چپ په دې توګه، مایکرو کمپیوټر د خپل مایکرو پروسیسر کاروي ، کوم چې ټول منطق او ریاضي عملیات ترسره کوي. په سیستم کې یو شمیر اړونده سیمیک کنډکټر چپس هم شامل دي چې د پروګرام لارښوونو او ډیټا ذخیره کولو لپاره د اصلي حافظې په توګه کار کوي او د پردې وسیلو سره د دې ډول ډیټا تبادلې لپاره د انټرفیس په توګه کار کوي (د بیلګې په توګه ، کیبورډ ، ویډیو ډیسپلی ، او پرنټر) او د ذخیره کولو معاون واحدونه

مایکرو کمپیوټر په کوچنۍ پیمانه یو بشپړ کمپیوټر دی او عموما د ډیر عام اصطلاح لپاره مترادف دی، شخصي کمپیوټر یا کمپیوټر، یو کمپیوټر چې د یو فرد لپاره ډیزاین شوی

کورنۍ په مقابل کې PC یا IBM د کمپیوټر د مختلفو کورنیو یوه ښه بیلګه د د ایپل یا میک کمپیوټر کورنۍ دي. په عموم کې، یوه کورنۍ د محصولاتو یوه ډله ده چې ورته والی لري، مطابقت لري، یا د ورته جوړونکي لخوا جوړ شوي.لومړی مایکرو کمپیوټر مایکرال و، چې په 1973 کې بنسټ کیښودل شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

Types of Microcomputer.

1:Desktop computer.

د ډیسټاپ کمپیوټر هغه کمپیوټر دی چې د میز لاندې یا د میز له پاسه ځای نیسي. دوی د تعامل لپاره پردی وسایل کاروي، لکه کیبورډ او ماوس د ان پټ لپاره، او د ښودلو وسایل لکه مانیټر ، پروجیکټر، یا تلویزیون. د ډیسټاپ کمپیوټرونه کولی شي افقی یا عمودی (برج) فارم فکتور ولري ، یا د مانیټور سره یوځای شي ترڅو ټول په یو کې کمپیوټر جوړ کړي . د لپ ټاپ برعکس ، کوم چې د پورټ وړ دی، ډیسټاپ کمپیوټرونه عموما په یو ځای کې د پاتې کیدو لپاره جوړ شوي

د ډیسټاپ کمپیوټر عمومي کتنه

لاندې د اصلي برخو (برخو) انځور دی چې د کمپیوټر په جوړولو کې مرسته کوي. په انځور کې، تاسو کولی شئ د ډیسټاپ کمپیوټر، فلیټ پینل ډیزاین ، سپیکرې ، کیبورډ ، او موږک وګورئ . موږ هر یو د ننوتو وسیلو او محصول وسیلو لیبل هم کړی دی

لومړی ډیسټاپ کمپیوټر هیولټ پیکارډ و چې په 1968 کې معرفي شو . له هغه وخت راهیسې، په ټوله نړۍ کې ډیرې ملیونونه ډیسټاپ کمپیوټرونه خپاره شوي او کارول شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

Apple یا macintosh computer.

د شخصي کمپیوټرونو کورنۍ (تر 1999 پورې د(ماک)په نوم پیژندل شوی) لخوا ډیزاین او بازار موندنه کوي . ماکونه د دوی د Apple Inc ده چې د کارولو اسانتیا او لږترلږه ډیزاینونو لپاره پیژندل شوي لومړنۍ میک په 1984 سسټمOS کې جابز لخوا معرفي شواو ځانګړي هارډویر او سافټیر لري او درلودونکي ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

laptop computer.

لپ ټاپ کمپیوټر چې ځینې وختونه د جوړونکو لخوا د نوټ بوک کمپیوټر په نوم په واسطه چلول شوی شخصي کمپیوټر دی چې په AC یادیږي، د بیټرۍ یا عمومي ډول د بریف کیس څخه کوچنی دی چې په اسانۍ سره لیږدول کیدی شي او په لنډمهاله ځایونو کې کارول کیدی شي لکه په الوتکو کې، په کتابتونونو، لنډمهاله دفترونو کې، او په غونډو کې یو لیپ ټاپ معمولا د 5 پونډو څخه کم وزن لري او 3 انچ یا لږ ضخامت لري. د لپ ټاپ کمپیوټرونو ترټولو مشهور جوړونکي IBM، Apple، Compaq، Dell، او Toshiba دي.

لومړی پورټ ایبل کمپیوټر دی چې د 1975 په سپتمبر کې خپور شو

لپ ټاپ څنګه د ډیسټاپ څخه توپیر لري؟

ځکه چې لپټاپونه د پورټ وړتیا لپاره ډیزاین شوي، د دوی او ډیسټاپ کمپیوټرونو ترمنځ ځینې مهم توپیرونه شتون لري. یو لیپ ټاپ په ټول کې یو ډیزاین لري، د جوړ شوي مانیټر ، کیبورډ ، ټچ پیډ (کوم چې موږک بدلوي)، او سپیکرې لري . دا پدې مانا ده چې دا په بشپړ ډول فعال دی، حتی کله چې هیڅ پردیو سره وصل نه وي. یو لیپ ټاپ د تنظیم کولو لپاره هم ګړندی دی ، او په لاره کې د ترلاسه کولو لپاره لږ کیبلونه شتون لري

Touchpad.

یو ټچ پیډ— چې د ټریکپا ډي په نوم هم یادیږي — د ټچ حساس پیډ دی چې تاسو ته اجازه درکوي د خپلې ګوتې سره د نقاشۍ حرکت کولو سره پوائنټر کنټرول کړئ

تاسو به دا اختیار هم ولرئ چې یو منظم موږک، لوی مانیټر، او نور وسایل وصل کړئ. دا اساسا ستاسو لپ ټاپ په ډیسټاپ کمپیوټر بدلوي ، د یو اصلي توپیر سره: تاسو کولی شئ په اسانۍ سره پرفیریلز منقطع کړئ او لیپ ټاپ هرچیرې چې ځئ له ځان سره واخلئ

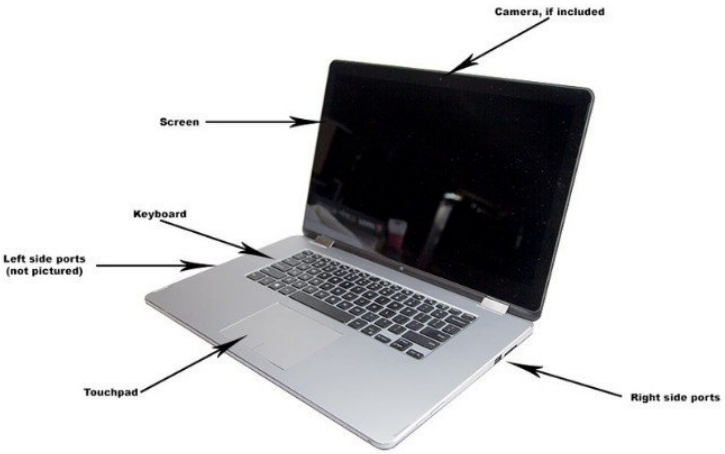

نور معلومات په بله صفحه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

Battery

بیټرۍ: هر لپ ټاپ یوه بیټرۍ لري، کوم چې تاسو ته اجازه درکوي چې لیپ ټاپ وکاروئ کله چې دا نه وي نصب شوی. کله چې تاسو لپ ټاپ کې ولګوئ، بیټرۍ بیا چارج کیږي . د بیټرۍ درلودو بله ګټه دا ده چې دا کولی شي لپ ټاپ ته بیک اپ بریښنا چمتو کړي که چیرې بریښنا بهر شي

اډاپټر په AC اډاپټر: یو لپ ټاپ معمولا یو ځانګړی بریښنا کیبل لري چې د AC نوم یادیږي ، کوم چې د دې ځانګړي ډول لپټاپ سره د کارولو لپاره ډیزاین شوی

Price

بیه : په عمومي توګه، لپټاپ د ورته داخلي برخو سره د ډیسټاپ کمپیوټر په پرتله خورا ګران دي. پداسې حال کې چې تاسو ممکن ومومئ چې ځینې لومړني لیپټاپونه د ډیسټاپ کمپیوټرونو څخه لږ لګښت لري، دا معمولا خورا لږ پیاوړي

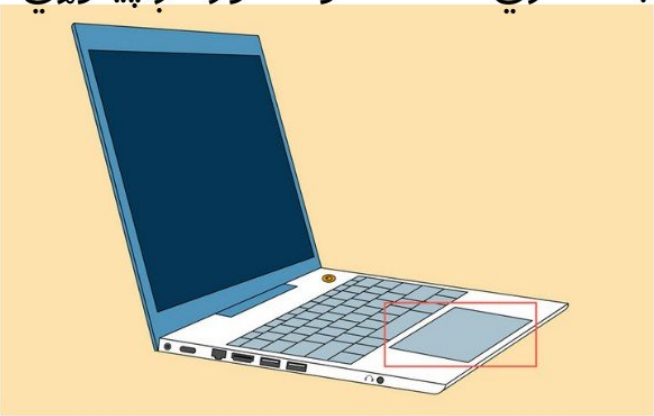

Touchpad

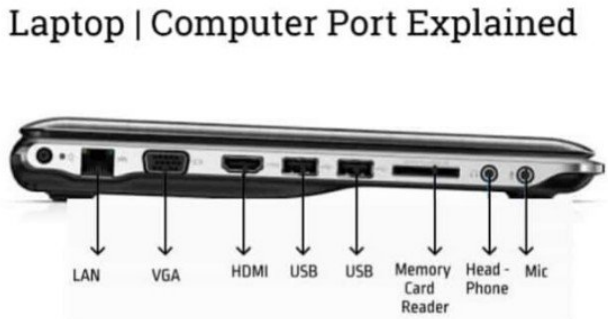

extra information

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټابلیټ(tablet PC).

ټابلیټ یو بې سیم، پورټ ایبل شخصي کمپیوټر دی چې د ټچ سکرین انټرفیس سره. د ټابلیټ فارم فاکتور معمولا د نوټ بوک کمپیوټر څخه کوچنی دی ، مګر د سمارټ فون څخه لوی دی د ټابلیټ کمپیوټري مفکوره عموما د ژیروکس الان کی ته ورکول کیږي، چا چې دا مفکوره په 1971 کې جوړه کړه. لومړی په پراخه کچه پلورل شوی ټابلیټ کمپیوټر د ایپل کمپیوټر نیوټن و، چې سوداګریزه بریا نه وه. د بیټرۍ ژوند، د ښودلو ریزولوشن ، د لاس لیکلو پیژندنې سافټویر، حافظې او د بېسیم انټرنیټ لاسرسي کې ټیکنالوژیکي پرمختګ له هغه وخت راهیسې ټابلیټونه د کمپیوټري کولو وړ انتخاب ګرځیدلی

ټابلیټ مایکرو کمپیوټرونه د ټچ سکرین انټرفیس سره په لاس کې د پورټ ایبل وسیلې دي ، او دا د نوټ بوک وسیلو په پرتله کوچنۍ اندازه دي مګر سمارټ فون ته لوی دي. په کوم کې، کاروونکي کولی شي دواړه فعالیتونه سکرین کې ترسره کړي. دوی د انټرنیټ کارولو لپاره LCD په (Input/output) او نورو ګرځنده شبکې ته فعال شوي دي. په ټابلیټ کې ، ډیری Wi-Fi غوښتنلیکونه لکه د کلمې پروسس کول او سپریډ شیټونه چلولی شي. ځینې وختونه ، کارونکي د دې کیبورډ نشتوالي له امله ستونزې لري ، مګر دوی کولی شي د اړتیا په صورت کې بهرني کیبورډ وکاروي. د ټابلیټونو ځینې ډولونه په بازار کې شتون لري لکه ایپل آی پیډ، د مایکروسافټ سرفیس یا د امازون کینډل فائر

(c) ketabton.com: The Digital Library

Smart phone pc.

سمارټ فون یو ګرځنده تلیفون دی چې تاسو ته اجازه درکوي د تلیفون زنګ وهلو او متن پیغامونو لیږلو څخه ډیر څه وکړئ. سمارټ فونونه کولی شي انټرنیټ براوز کړي او د کمپیوټر په څیر سافټویر پروګرامونه پرمخ بوځي.
سمارټ فونونه د ټچ سکرین کاروي ترڅو کاروونکو ته اجازه ورکړي چې له دوی سره اړیکه ونیسي. په زرګونو سمارټ فون ایپسونه شتون لري پشمول د لوبو، شخصي استعمال، او د سوداګرۍ کارولو پروګرامونه چې ټول په تلیفون کې چلیږي. انځور د ایپل آی فون یوه بیلګه ده ، یو مشهور سمارټ فون
لخوا رامینځته شو . دا IBM لومړی غیر رسمي سمارټ فون په 1992 کې د په څیر ځانګړتیاو سره، په شمول د نقشو، PDA یو پروټوټایپ وسیله وه، د خبرونو فیډونو، او سټاک نرخونه. د پروټوټایپ په پایله کې یو ښه نسخه په 1994 کې بازار ته وړاندې شوه ، چې د سایمون شخصي مخابراتو په نوم یادیږي. دا وسیله لومړنی رسمي سمارټ فون و، چې د بریښنالیکونو لیږلو او ترلاسه کولو وړتیاو سره، او د پټې کتاب، کیلکولیټر، کیلنډر، او نوټ پیډ په څیر ایپسونه شامل وو

مهمې ځانګړتیاوې.

له انټرنیټ اتصال.یو ګرځنده براوزر.په وسیله کې له یو څخه ډیر بریښنالیک حسابونو همغږي کولو وړتیا.د هارډویر یا سافټویر پر بنسټ دکیبورډ .د نورو وسیلو سره د بې سیمهمغږي کول، لکه لپ ټاپ یا ډیسټاپ کمپیوټر.د غوښتنلیکونو ډاونلوډ کولو او په خپلواکه توګه د چلولو وړتیا.د دریمې ډلې غوښتنلیکونو لپاره ملاتړ.په ورته وخت کې د ډیری غوښتنلیکونو چلولو وړتیا.ټچ سکرین وای فاییو ډیجیټل کیمره، په ځانګړې توګه د ویډیو وړتیا سره.لوبې کول

(c) ketabton.com: The Digital Library

personal digital assistant (PDA).

شخصي ډیجیټل اسسټنټ د کوچني، ګرځنده، لاسي وسیلې لپاره اصطلاح ده چې د شخصي یا سوداګرۍ کارونې لپاره د کمپیوټري او معلوماتو ذخیره کولو او ترلاسه کولو وړتیاوې چمتو کوي ، ډیری وختونه د مهالویشونو ، کیلنډرونو او پټې کتاب معلوماتو ساتلو لپاره

PDAs تاریخ.

اصطلاح جوړه کړه، مګر هغه PDA د ایپل سی ای او جان سکلي په 1992 کې د وسایل چې د دې توضیحاتو سره سمون لري نږدې یوه لسیزه دمخه شتون پیجرونو او سیلولر ټیلیفونونو ،PDAs درلود. د 1990 لسیزې په مینځ کې، د جوړونکو د دې وسایلو فعالیت په یوه نوي وسیلې کې چې اوس د سمارټ فون سیستم درلودونکي دي OS په نوم پیژندل کیږي یوځای کول پیل کړل او workstation.

د کار سټیشن ، لوړ فعالیتد کمپیوټر سیستم چې اساسا د یو واحد کارونکي لپاره ډیزاین شوی او پرمختللي ګرافیک وړتیاوې ، د ذخیره کولو لوی ظرفیت، او د مرکزي پروسس کولو ځواکمن واحد لري. یو ورک سټیشن د شخصي کمپیوټر په پرتله ډیر وړتیا لري مګر د سرور څخه لږ پرمختللی دی (کوم چې کولی (PC) شي د پرفیریل کمپیوټرونو یا ورک سټیشنونو لوی شبکه اداره کړي او د ډیټا پروسس کولو او راپور ورکولو پراخه دندې اداره کړي). د ورک سټیشن اصطالح ځینې وختونه ګونګو ټرمینلونو ته هم ویل کیږي (د بیلګې په توګه هغه د پروسس کولو ظرفیت پرته) چې د مین فریم کمپیوټرونو سره وصل وو

د دوی خام پروسس کولو ځواک د لوړ پای ورک سټیشنونو ته اجازه ورکوي چې لوړ ریزولوشن یا درې اړخیز ګرافیک انټرفیسونه ، پیچلي ملټي ټاسک سافټویر ، او د نورو کمپیوټرونو سره د خبرو اترو پرمختللي وړتیاوې ځای په ځای کړي. کاري سټیشنونه په ابتدایي توګه د کمپیوټري ژور ساینسي او انجینري دندو ترسره کولو لپاره کارول کیږي. دوی په ځینو پیچلو مالي او سوداګرۍ کې هم خوښي موندلې دهغوښتنلیکونه _ برسېره پردې، د لوړ پای کاري سټیشنونه ډیری وختونه د تړل شوي "مراجعینو" کمپیوټرونو شبکې ته خدمت کوي، کوم چې د استوګنې وسیلې او غوښتنلیکونه کاروي ترڅو په ورک سټیشن کې زیرمه شوي ډیټا ته لاسرسی او سمبال کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکمپیوټرونو او کاري سټیشنونو تر مینځ اصلي توضیح په دودیز ډول د وروستي پرمختللي ګرافیک او ډیټا پروسس کولو وړتیاوې وې. مګر پرمختللي ګرافیک انټرفیس او ځواکمند لوړ پای کمپیوټرونو مایکرو پروسیسرونه کولی شي دوی د ټیټ پای کار سټیشنونو څخه په سختۍ سره توپیر وکړي شرکت Hewlett-Packard(HP) امریکایی شرکت

Workstation vs Desktop.

7 Differences You Should Know.

1. CPU 2. Memory 3. Hard Drive 4. GPU 5. Performance and Reliability 6. OS and ISV Certification 7. Price.

که په واضح ډول ووایو، ورک سټیشن هم د ډیسټاپ کمپیوټر یو ډول دی، مګر دا د عادي کمپیوټر څخه توپیر لري

1:CPU(central processing unit).

د کار سټیشن کمپیوټر د کمپیوټري ګړندي غوښتنلیکونو لپاره د پروسس کولو ځواک ته اړتیا لري. له همدې امله، دا معمولا د ډیری پروسیسر کورونو سره ترتیب شوی. ډیر پروسیسر کورونه د پروسس کولو ډیر وړتیاو معنی لري ، کوم چې د کار سټیشن ډیر ګړندي ځواب ورکوي ، او ډیری غوښتنلیکونه د فعالیت له لاسه ورکولو پرته په ورته وخت کې پرمخ وړل کیدی شي

Desktop computer CPU :Intel Core i3-Intel Core i7

Workstation CPU:Intel Core i7-Intel Xeon

(c) ketabton.com: The Digital Library

2: memory.

دا ډیسټاپ کمپیوټر په پرتله کاري سټیشن مموري دو چنده زیات ده ځکه پروسیسر میشته Intel Xeon مرکز پروسس یي زیات دیسربیره پردې ، د ملاتړ کوي (حافظه ECC) ټول کاري سټیشنونه د غلطی سمولو کوډ حافظې کوم چې په اتوماتیک ډول د ډیټا بشپړتیا او سیستم اپټایټ ښه کولو لپاره تر 99.9998 سلنې پورې حافظې غلطۍ کشف او سموي

3: hard drive.

Desktop computer :Sata،Hdd,.

Workstation :PCI-E SSD،RAID.

4. GPU(Graphics processing unit).

Desktop computer using graphics cards(Nvidia geforce).

Example DirectX.

Workstation computer using (Nvidia quadro,firepro).

کار سټیشنونه کولی شي د ډیرو ملټي سر محصول او لوړ سکرین ریزولوشن ملاتړ وکړي، د ماډلینګ ډیزاین، مالي او د لوی سکرین ننداري لپاره د نورو کاروونکو اړتیاوې پوره کړي

فعالیت او اعتبار .5

د فعالیت په شرایطو کې، یو ډیسټاپ د ډیری کارونو ترسره کولو لپاره کافي ځواک لري لکه بریښنالیک، ویب سرفینګ، د کلمې پروسس کول، او لوبې کول. مګر د کار سټیشن برخې کولی شي د مصرف کونکي کچې هارډویر څو ځله ځواک تولید کړي (په ترتیب پورې اړه لري)

حرکت، د معلوماتو تحلیل، او ،CAD د کار سټیشنونه کولی شي

فوتوریاستیک رینډرینګونه، په بیله بیا د ویډیو او آډیو جوړول او ترمیم اداره کړي

د اعتبار لپاره، په یوه کاري سټیشن کې ډیری برخې د هغه څه په پرتله لوړ معیار ته ساتل کیږي چې په عادي ډیسټاپ کمپیوټر کې موندل کیږي، د غوره کیفیت کیپسیټرونو او نورو برخو په کارولو سره. د کار سټیشنونه ډیزاین شوي ترڅو ستاسو محصول لوړ وساتي او د ټیټ وخت او میز اړخ لیدنې لږترلږه

(c) ketabton.com: The Digital Library

6. د OS او ISV تصدیق.

desktops computer using Windows 10 Home.
workstations computer using Windows 10 Professional or Windows 7 also use other OS like Linux, etc. .
Workstations(ISV)3D.

تصدیق لري. که چیرې یو ISV کاري سټیشنونه په صنعت کې ترټولو پراخه Autodesk، Adobe ، ورک سټیشن د خپلواک سافټویر پراختیا کونکو لکه سره د کوپراتیف تصدیق ازموینې څخه تیریږي ، نو دا Avid او ، Ansys پدې معنی ده چې د ورک سټیشن پلیټ فارمونو کې د مسلکي سافټویر فعالیت خورا مستحکم دی

رینډینګ او کمپیوټري کار سره مخ کې ، د کار Dله همدې امله ، د لوی 3 سټیشن لاهم په اوږد وخت او د لوړ بار عملیاتو کې پرمخ وړل کیدی شي ، په مؤثره توګه د کار ځنډیدو څخه مخنیوی کوي چې د ځنډ وخت له امله رامینځته کیږي

7. قیمت.

desktopsPrice 500-1000$.
workstation price 1500-3000$.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Palmtop computer.

د پام ټاپ کمپیوټر شاوخوا جیب کیلکولیټر و - په اندازې کې ، د بیټرۍ په پرسنل کمپیوټر سره په افقی کلیم شیل IBM واسطه چلول شوی کمپیوټر د ډیزاین کې د مدغم کیبورډ او ننداري سره مطابقت لري. دا د فرعي نوټ بوک په څیر کارول کیدی شي ، مګر دومره سپک و چې په آرامۍ سره لاسي هم کارول کیدی شي. د پام ټاپ ډیری کمپیوټرونه دومره کوچني وو چې د کارونکي کمیس یا جاکټ جیب کې زیرمه شي

د پام ټاپ ډیری کمپیوټرونه د ټیټ بریښنا مصرف لپاره د جامد هارډویر ډیزاین پراساس وو او پرته له دې چې ریبوټ ته اړتیا وي فوري-آن/آف. په موډل پورې اړه لري، بیټرۍ کولی شي وسیله د څو ساعتونو څخه تر څو ورځو پورې د چلولو په وخت کې، یا د یوې اونۍ او یو کال ترمنځ په سټینډ بای حالت کې ځواکمن کړي. د فوري-آن/آف خصوصیت سره یوځای، په توګه په عملي کارونې کې له یوې اونۍ څخه تر PDA بیټرۍ به عموما د څو میاشتو پورې دوام وکړي

پاکټ کمپیوټر (عرف اتاري DIP د پام ټاپ لومړی کمپیوټر په 1989 کې د پورټ فولیو) و

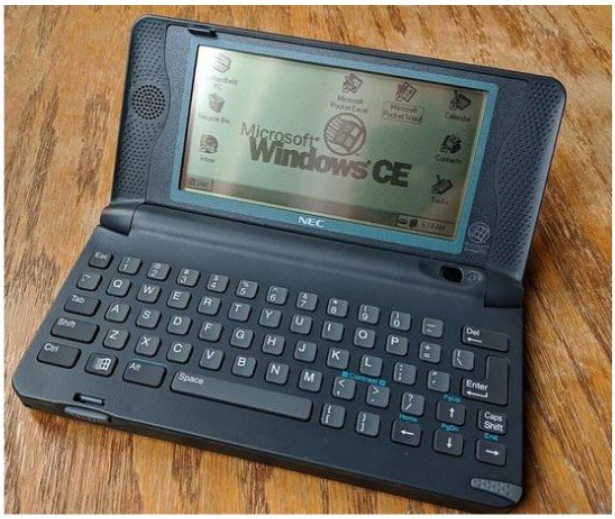

ZIA UR REHMAN

(c) ketabton.com: The Digital Library

Digital vs Analog vs Hybrid Computer

Hybrid	Analog	Digital
نوتنه: دواړه 0/1 او د عنصر محصو ل اندازه کول: آن/بند او ګراف پر بنسټ: شمېرل او اندازه کول بېلګه: د پټرول پمپونه، موډیم، سمولیشن، جټ الوتکې.	داخلول: د عناصرو اندازه کول محصول: ګراف انځور پر بنسټ: پرله پسې! اندازه کول بېلګه: د هوا وړاندوینه ، سرعت میټر ، ECG ماشینونه او نور.	Input: on/off, 0/1. Output: on/off, 0/1. Based on Counting Example : General purpose PCs.

S. No	Analog computer	Digital computer
1	It operates by measuring	It operates by counting
2	It requires physical analog	It functions on discrete numbers
3	The calculations are first converted to equations and later converted into electrical signals	The calculations are converted into binary numbers(1s and 0s)
4	The output is in the form of graph	The output is in the form of discrete values
5	Less accurate	More accurate
6	Less speed	High speed
7	Limited memory is available	More memory is available
8	Lacks flexibility	Highly flexible
9	Cannot process alpha-numeric information	Can process alpha number information
10	Limited application	More number of applications
11	Not suitable for business applications	Highly suitable for business applications

هایبرډ کمپیوټر د انلاګ او ډیجیټل کمپیوټر دواړه ځانګړتیاوې لري. دا د انالوګ کمپیوټر په څېر ګړندی دی او د ډیجیټل کمپیوټرونو په څېر حافظه او دقت لري. دا کولی شي دواړه دوامداره او جلا معلومات پروسس کړي. نو دا په پراخه کچه په ځانګړي غوښتلیکونو کې کارول کیږي چېرې چې دواړه انلاګ او ډیجیټل ډټا پروسس کیږي.

ډیجیټل کمپیوټر درس نور ختم شو او نور فرق مخکې کړي وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

Generations of Computers – Computer Fundamentals

کمپیوټر -نسلونو.

دکمپیوټر په اصطلاح کې نسل د ټیکنالوژۍ بدلون دی چې کمپیوټر کارول کیږي. په پیل کې، د نسل اصطالح د مختلف هارډویر ټیکنالوژیو ترمنځ توپیر لپاره کارول کیده. نن ورځ په نسل کې هارډویر او سافټویر دواړه شامل دي، کوم چې یوځای د کمپیوټر ټول سیستم جوړوي

تر اوسه پورې د کمپیوټر پنځه نسلونه پیژندل شوي. هر نسل د دوی د وخت او ځانګړتیاوو سره په تفصیل سره بحث شوی. په لاندې جدول کې د هر نسل په مقابل کې نږدې نیټې ذکر شوي چې په عادي توګه منل کیږیکیږي

د لومړي نسل کمپیوټرونه (1940-1956)

د دوهم نسل کمپیوټرونه (1956-1963)

د دریم نسل کمپیوټرونه (1964-1971)

د څلورم نسل کمپیوټرونه (1971-اوسنۍ)

د پنځم نسل کمپیوټرونه (موجوده او هاخوا)

لاندې 8 میخانیکي کیلکولیټرونه دي مخکې له دې چې عصري کمپیوټر اختراع شوي وي

د پاسکال محاسبه (1652)3. ګام .2 (ca. 2700 BC) اباکوس .1

اخیستونکی (1694)4. اریتمومیټر (1820)5. کمپټومیټر(1887) او کمپټوګراف (1889)

د توپیر انجن (1822)7. تحلیلی انجن (1834)8. ملیونر (1893) .6

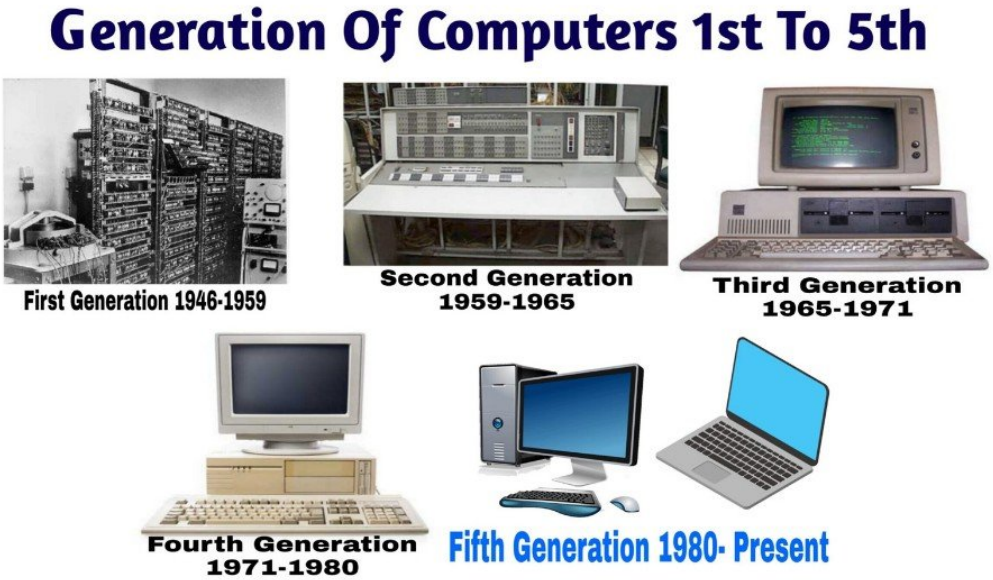

(c) ketabton.com: The Digital Library

First Generation ComputersVacuum Tubes (1940-1956)

د لومړي نسل کمپیوټرونه: ویکیوم ټیوبونه (1940-1956)

د لومړني نسل کمپیوټرونو شاته ټیکنالوژي د شیشې نازک وسیله وه چې د ویکیوم ټیوب په نوم یادیږي. دا کمپیوټرونه خورا دروند وو او په حقیقت کې د اندازې لوی وو. دا خورا د باور وړ نه و او په دوی باندې برنامه کول واقعیا یې نه OS ستړي کار و ځکه چې دوی د لوړې کچې برنامې ژبه کارولې او هیڅ کارول. د لومړي نسل کمپیوټرونه د محاسبې، ذخیره کولو او کنټرول هدف و چې دوی یوې بشپړې کوټې ته‌الپاره کارول شوي. دوی خورا لوی او لوی و اړتیا درلوده او د بریښنا ستې مصرفوي

:لومړي نسل اصلي کمپیوټرونه لاندي دي

1:ENIAC: د J. Presper Eckert د الکترونیکي عددي ادغام او کمپیوټر، د لخوا جوړ شوی یو عمومي هدف کمپیوټر و. دا خورا John V. Mauchly او دروند، لوی، او 18,000 ویکیوم ټیوبونه درلودل

2:EDVAC: الکترونیکي متغیر متغیر اتوماتیک کمپیوټر د وان نیومن لخوا ډیزاین شوی. دا کولی شي معلومات هم د لارښوونې په توګه ذخیره کړي او پدې توګه سرعت لوړ شوی.

3:UNIVAC: د Eckert او یونیورسل اتوماتیک کمپیوټر په 1952 کې د لخوا رامینځته شوی Mauchly

:لومړي نسل کمپیوټر اصلي ځانګړتیاوې په لاندې ډول دي@

اصلي بریښنایی برخهد ویکیوم ټیوب

د پروګرام کولو ژبهد ماشین ژبه

اصلي حافظه مقناطیسي ټیپونه او مقناطیسي ډرمونه

د ننوتلو/آؤټ پټ وسایلد کاغذ ټیپ او پنچ شوي کارتونه

سرعت او اندازهخورا ورو او په اندازې کې خورا لوی (اکثرا ټوله خونه اخلي)

Examples of the first generation!

IBM 650, IBM 701, ENIAC, UNIVAC1, etc.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Second Generation Computers: Transistors (1956-1963)

د دوهم نسل کمپیوټرونو د لوی ویکیوم ټیوبونو پرځای د ټرانزیسټرونو ټیکنالوژي کارولې. بله ځانګړتیا اصلي ذخیره وه. ټرانزیسټر ممکن یو وسیله وي چې د سیمیکمډکټر موادو څخه جوړه شوې وي چې نښه پراخه کوي یا سرکټ خلاصوي یا بندوي.ټرانزیسټرونه په بیل لابراتوارونو کې اختراع شوي. د ټرانزیسټرونو کارول دا ممکنه کړې چې په قوي او مناسب سرعت سره ترسره شي. دا ابعاد او نرخ کم کړ او مننه چې تودوخه هم ، کوم چې د ویکیوم حافظه، ،(CPU) ټیوبونو لخوا رامینځته شوی. د مرکزي پروسس کولو واحد د پروګرام کولو ژبه او ان پټ، او د محصول واحدونه هم په دویم نسل کې ځواک ته راغلل.د پروګرام کولو ژبه د لوړې کچې څخه د پروګرام کولو ژبې ته لیږدول شوې او د پروګرامرانو لپاره د پروګرام کولو په پرتله یو ساده کار دی. !په دې دوره کې د پروګرام کولو لپاره کارول شوې ژبې

وې (1959) COBOL او ،(1958) ALGOL ،(1956) FORTRAN

:د دوهم نسل کمپیوټر اصلي ځانګړتیاوې په لاندې ډول دي

.بریښنایی برخهټرانزیسټر

.د پروګرام کولو ژبهد ماشین ژبه او د مجلس ژبه

.حافظهمقناطیسي کور او مقناطیسي ټیپ/ډیسک

.د ننوتلو/آؤټ پټ وسایلمقناطیسي ټیپ او پنچ شوي کارتونه

ځواک او اندازهپه اندازې کې کوچنی، د بریښنا ټیټ مصرف، او لږ تودوخه تولیدوي (د لومړي نسل کمپیوټرونو په پرتله)

Examples of second generation.

PDP-8, IBM1400 series, IBM 7090 and 7094, UNIVAC 1107, CDC 3600 etc. .

(c) ketabton.com: The Digital Library

Third Generation Computers: Integrated Circuits (1964-1971)

د دریم نسل په جریان کې، ټیکنالوژي د لوی ټرانزیسټرونو څخه مدغم په نوم هم یادیږي. دلته په IC سرکیټونو ته د بدلون وړاندیز وکړ چې د سیلیکون چپسونو کې یو ډول ټرانزیسټرونه ځای پر ځای شوي چې د سیمی کنډکټر په نوم یادیږي. د دې دورې کمپیوټر تر ټولو ځانګړنه سرعت او اعتبار د سیلیکون څخه جوړ شوی او د سیلیکون چپس په نوم هم یادیږي IC .و ډیری ټرانزیسټرونه، راجسترونه، او کپیسیټرونه لري چې د IC، یو واحد سیلیکون په یوه پتلي ټوټه کې جوړ شوي. د دې نسل په جریان کې د ارزښت اندازه کمه شوې او د حافظې ځای او د معاملې موثریت ډیر شوی. د پیل کونکي ټول هدف) BASIC برنامه کول اوس د لوړې کچې ژبې لکه له مینځه وړل شوي. کوچني کمپیوټرونه پدې (سمبولیک لارښوونې کوډ دوره کې خپل شکل پیدا کوي

د دریم نسل کمپیوټر اصلي ځانګړتیاوې په لاندې ډول دي

(ICs) اصلي بریښنایی برخه مدغم سرکیټونه

د پروګرام کولو ژبهد لوړې کچې ژبه

حافظهلوی مقناطیسي کور، مقناطیسي ټیپ / ډیسک

د ننوتلو/آؤټ پټ وسایلمقناطیسي ټیپ، مانیټر، کیبورډ، پرنټر، او نور

Examples of third generation.

IBM 360, IBM 370, PDP-11, NCR 395, B6500, UNIVAC 1108, etc.

(c) ketabton.com: The Digital Library

integrated circuit (Ic).

.شریک(مدغم)سرکټ

سیلیکون دی. د چپس بشپړ شکل د مدغم سرکټ چپس دی. دا د سیمی کمډکټر موادو څخه جوړ شوی چې معمولا سیلیکون دی.د پیښې کمانډ سیستم .یو معیاري، په صحنه کې، د ټولو خطرونو پیښو مدیریت مفهوم دی ICS یا خپلو کاروونکو ته اجازه ورکوي چې یو منظم تنظیمي جوړښت غوره کړي ICS ترڅو د واحد یا څو پیښو پیچلتیاوې او غوښتنې سره سمون ولري پرته لدې چې .د قضایي حدودو لخوا خنډ شي

د ټرانزیستر اختراع - د لیږد او ریزیستور کلمو ترکیب - په 1947 کې د کمپیوټر عصري دور لپاره مرحله جوړه کړه

نن ورځ، مدغم شوي سرکټونه په مکرر ډول د بریښنایی ډیزاین کې کارول کیږي د ICs .او د انلاګ ، ډیجیټل یا د دواړو ترکیب په توګه طبقه بندي کیدی شي مختلفو موخو لپاره کارول کیدی شي پشمول امپلیفیرونه، ویډیو پروسیسرونه، .د کمپیوټر حافظه، سویچونه، او مایکرو پروسیسرونه

Fourth Generation Computers: Micro-processors (1971-Present).

د څلورم نسل کمپیوټرونه: مایکرو پروسیسرونه (۱۹۷۱-اوسنۍ)

په 1971 کې لومړی مایکرو پروسیسرونه وکارول شول ، د لوی پیمانه ادغام سرکیټونه په یوه چپ باندې جوړ شوي چې مایکرو پروسیسر نومیږي. د LSI دې ټیکنالوژۍ ډیره ګټه دا ده چې یو مایکرو پروسیسر کولی شي ټول هغه سرکیټونه ولري چې د ریاضي، منطق او کنټرول دندې ترسره کولو لپاره په یوه چپ کې اړین دي.هغه کمپیوټرونه چې مایکروچپس کاروي د مایکرو کمپیوټر په نوم یادیږي. دا نسل حتی د کوچنیو اندازو کمپیوټرونه، د لوی ظرفیت سره چمتو کړل. دا کافي ندي ، بیا خورا لوی پیمانه مدغم شوي Intel 4004chip، سرکیټونو ځای په ځای کړل. د LSI سرکټونه د (VLSI) چې په 1971 کې رامینځته شوی، د کمپیوټر ټولې برخې د مرکزي پروسس کولو واحد او حافظې څخه په یوه چپ کې د ان پټ/آؤټ پټ کنټرولونو لپاره موقعیت لري او ابعادو ته یې اجازه ورکړه چې په پراخه کچه کم شي.ټیکنالوژي لکه ملټي پروسس کول، ملټي پروګرام کول

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخت شریکول، عملیاتي سرعت، او مجازی حافظې دا د کاروونکي دوستانه او دودیز وسیله ګرځولې. د شخصي کمپیوټرونو او کمپیوټري شبکو مفهوم په څلورم نسل کې منځته راغی.د څلورم نسل کمپیوټر اصلي ځانګړتیاوې په لاندې ډول دي:اصلي بریښنایی برخهخورا لوی پیمانه ادغام (VLSI) او مایکرو پروسیسر (VLSI په یوه مایکروچپ کې زرګونه ټرانزیسټرونه لري).حافظهد سیمی کنډکټر حافظه (لکه RAM، ROM، او نور)د ننوتلو/آؤټ پټ وسایلد اشاره کولو وسایل، نظری سکینګ، کیبورډ، مانیټر، پرنټر، او نور

Examples of fourth generation
IBM PC, STAR 1000, APPLE II, Apple Macintosh, Alter 8800, etc.

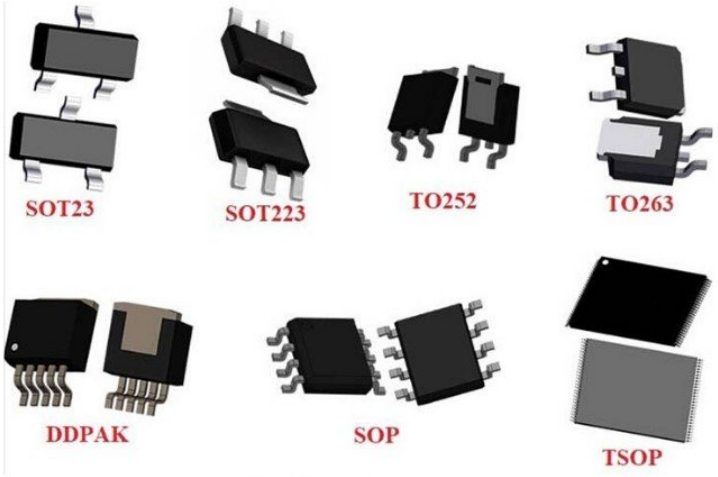

تصویران(Ic)

تري صفحهي درس تصویر

(c) ketabton.com: The Digital Library

Fifth Generation Computers.

کمپیوټرونو د پنځم نسل تر شا ټیکنالوژي ده. دا کمپیوټر ته اجازه ورکوي چې د انسانانو په څیر چلند وکړي. دا ډیری وخت په برنامو کې لیدل کیږي لکه غږ پیژندنه، د درملو ساحه، او تفریح. د لوبو په ډګر کې هم دا د پام وړ فعالیت .ښودل شوی چیرې چې کمپیوټر د انساني سیالانو د ماتولو وړتیا لري
سرعت یې خورا لوړ دی، اندازه یې دا ده چې تر ټولو کوچنی او د کارونې ساحه یې د پنځم نسل کمپیوټرونو کې د پام وړ زیاته شوې ده. که څه هم تر اوسه سل په سلو کې نه دی ترلاسه شوی، مګر اوسنیو پرمختګونو ته په کتو سره، ډیری وختونه ویل کیږي چې دا خوب به ډیر ژر حقیقت شي.د کمپیوټر د مختلفو نسلونو د ځانګړتیاوو د لنډیز کولو لپاره، ډیری وختونه ویل کیږي چې د فعالیت پاملرنې سرعت او دقت له امله تر اوسه لوی پرمختګ لیدل شوی، مګر که موږ د ابعادو یادونه وکړو، دا د کلونو په اوږدو کې کوچنۍ کیږي. ارزښت سربیره پردې کمیږي او اعتبار په حقیقت کې مخ په ډیریدو دی.
:د پنځم نسل کمپیوټر اصلي ځانګړتیاوې په لاندې ډول دي
اصلي بریښنایی برخه د مصنوعي استخباراتو پراساس، د الټرا لوی پیمانه ټیکنالوژي او موازي پروسس میتود کاروي (په یو مایکروچپ (ULSI) ادغام کې ملیونونه ټرانزیسټرونه لري او د موازي پروسس کولو میتود دوه یا ډیر .مایکرو پروسیسرونه کاروي ترڅو په ورته وخت کې دندې پرمخ بوځي)
.ژبه په طبیعي ژبه (انساني ژبه) پوهېدل
.اندازهد پورټ وړ او په اندازه کې کوچنی
د ننوتلو/آؤټ پوټ وسیله ټریک پیډ (یا ټچ پیډ)، ټچ سکرین، قلم، د وینا ان پټ (غږ/تقریر پیژني)، سپک سکینر، پرنټر، کیبورډ، مانیټر، ماوس، او داسې نور.

Example of fifth generation:Desktops, laptops, tablets. , smartphones, etc.

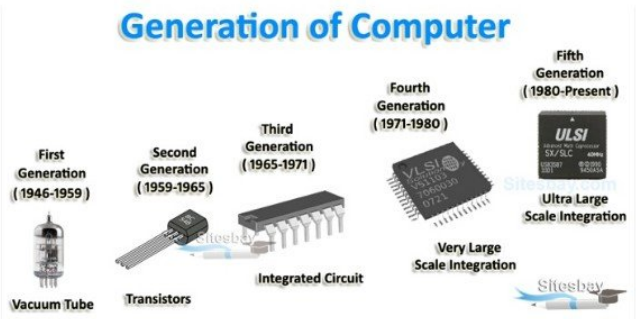

(c) ketabton.com: The Digital Library

Computer company Names

کمپیوټر جوړونکي شرکتونه

Apple،Microsoft،Dell،Lenovo،Intel،IBM،Asus،Compaq،Acer ،Toshiba،Adobe،Fujitsu،Alienware،Advanced MicroDevices،Alphabet،BenQ،Accenture، Autodesk،Biostar،Acorn Computers،American Computer and Peripheral,Cisco Systems,Commodore,MSi,ASRock,Compal Electronics,Cooler Master, HP(HPHewlett Packard), Samsung, Google, Sonya.Huawei,LG,Razer,Zotac,VTech,TriGem,Shuttle,NEC, DTK,ABSABS ،

Supercomputer companies

سوپر کمپیوټر جوړونکي شرکت

{Symmetric Computing}

(c) ketabton.com: The Digital Library

1: Computer Make Apple company

دایپل لومړی کمپیوټر په 1976 کې وپلورل شو او د سټیو ووزنیاک لا ډیزاین او لاسي جوړ شو

Steve Wozniakand Ronald Wayne created Apple Computer Co. on April 1, 1976, to market Wozniak's Apple I desktop computer

Apple company makes Examples,Apple II,Macintosh,Power Mac

Apple Computer, Inc., American{California}

2:IMB Company makes Computer

(International Business Machines)

nicknamed Big Blue

نړیوال سوداګریز ماشینونه

چې د لوی نیلي په نوم یادیږ (IBM) د نړیوال سوداګریز ماشین کارپوریشن یو امریکایی څو ملي ټیکنالوژي شرکت دی چې مرکزي دفتر یې په نیویارک ارمونک کې دی، په 175 هیوادونو کې فعالیت لري

Founded(تاسیس)

June 16, 1911; 111 years ago (as Computing-Tabulating-Recording Company)

Endicott, New York, U.S

Apple computer

IMB computer

(c) ketabton.com: The Digital Library

3:Dell computer company

یو امریکایی ټیکنالوژي شرکت دی. دا د کمپیوټرونو او اړوند محصولاتو او خدماتو پراختیا، پلور، ترمیم، او ملاتړ کوي. ډیل د خپل اصلي شرکت ، ډیل ټیکنالوژیو ملکیت دی

Founded{تاسیس}

February 1, 1984; years ago.

4:Microsoft computer company

مایکروسافټ کارپوریشن یو امریکایی څو ملی ټیکنالوژی شرکت دی

Founded(تاسیس)

April 4, 1975; 47 years ago in Albuquerque, New Mexico,U.S

Founders{بنسټ ینښودونکي}

Bill Gates،Paul Allen.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Characteristics of Computer.

د کمپیوټر ځانګړتیاوې.

1،کمپیوټر سرعت{Speed of Computer}.

کمپیوټر د انسان په پرتله د ریاضیاتو محاسبه کولو لپاره خورا ګړندی دی.کمپیوټر په یوه ثانیه کې د ملیونونو کارونو د ترسره کولو توان لري. د کمپیوټر سرعت د کمپیوټر د ساعت سرعت په نوم هم پیژندل کیږي،دا یو ساعت یا یوه ورځ وخت نیسي چې یو شخص د ریاضي حساب یا کوم کار ترسره کړي، ورته محاسبه یا کمپیوټر ته کار په مایکرو ثانیو یا نانو ثانیو کې ترسره کړي.دا پدې مانا ده چې پداسې حال کې چې انسان د یوې کوچنۍ محاسبې لپاره یو څه وخت نیسي، کمپیوټر کولی شي په ورته وخت کې په میلیونونو اضافه، فرعي، ضرب، ویشونه ترسره کړي.کمپیوټر دومره ګړندی دی چې کولی شي د سترګو په رپ کې کار وکړي.

2, کمپیوټر دقت {Accuracy of Computer}.

کمپیوټر خورا دقیق دی. دا په محاسبه کې هیڅ ډول غلطی نه کوي. ځینې وختونه موږ یو څه تېروتنه کوو مګر دا زموږ لخوا ترسره شوې غلطۍ له امله دي.د کمپیوټر دقت په دوامداره توګه لوړ دی او دا کولی شي په دقیق او سرعت سره د محاسبې او تحلیل سره سل عملیات ترسره کړي.دا هم د کمپیوټر یوه ځانګړنه ده چې کمپیوټر هر کار په پوره دقت او دقت سره سرته رسوي، په دې مانا چې د کارونکي څخه هر ډول لارښوونې په پوره دقت او سرعت سره ترسره کېږي.کمپیوټر هیڅکله موږ ته په هیڅ حالت کې غلط پایلې نه راکوي. تاسو کولی شئ په بشپړ ډول د کمپیوټر په محصول باور وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

3. د کمپیوټر لیوالتیا[Diligence of Computer].

لیوالتیا پدې معنی ده چې کمپیوټر د اوږدې مودې لپاره د هر کار کولو توان لري پرته له ستړي کیدو او ودریدو. دا هم د کمپیوټر یو له ځانګړتیاوو څخه دی. راځئ چې په تفصیل سره پوه شو.انسان په څو ساعتونو کې د یو کار په کولو سره ستړی کیږي او کمپیوټر د دې وړتیا لري چې هر کار په څو ساعتونو، ورځو، میاشتو پرله پسې ترسره کړي. حتی وروسته له دې چې کمپیوټر دومره اوږد کار کړی، د کار کولو وړتیا او د پایلې په دقت کې هیڅ کمی نه دی راغلی.کمپیوټر پرته له کوم توپیر څخه کار کوي. کمپیوټر د پیسو او ستړیا څخه پاک دی.حتی که کمپیوټر په پرله پسې اونیو کې کوم کار وکړي، نو کمپیوټر به هغه کار په ورته سرعت او دقت سره ترسره کړي.مهمه نده چې کمپیوټر څومره وخت کار کوي ، مګر دا هیڅکله ستړي نه کیږي

4: کمپیوټر عتبار(Reliability of Computer).

اعتبار د کمپیوټر سیستم خورا لوی ځانګړتیا او ځانګړتیا ده . نن ورځ نږدې Flipkart، او Amazon ټول لوی صنعتونه یا لوی ای کامرس شرکتونه لکه دا ټول شرکتونه په ، Bing او د لټون لوی لوی شرکتونه لکه - ګوګل او کمپیوټر پورې تړلي دي. نن ورځ په نړۍ کې هر لوی صنعت او شرکتونه په خپلو کمپیوټرونو پوره باور لري، او د دوی ټول کاروبار د کمپیوټر څخه پرمخ ځي.نن سبا د ټولو شرکتونو کارونه د کمپیوټر له لارې تر سره کېږي. دا شرکتونه خپل ټول ډیټا په کمپیوټر کې ذخیره کوي ، د دې شرکتونو ډیټا ډیری ډوله ډیټا دي لکه د تادیې مقدار ، د تادیې نیټه او ډیری نور ډیټا چې په راتلونکي کې به د وخت په تیریدو سره وکارول شي. دا ډاټا کارول.ډیټا یو ځای بل ځای ته د کمپیوټر له لارې په ډیر لنډ وخت کې لیږدول کیږي. کمپیوټر خپل ټول کارونه په صداقت سره کوي. شپه او ورځ کمپیوټر خپل کار ته ادامه ورکوي پرته لدې چې ستړي شي. نن ورځ همدا لامل دی چې لوی ای کامرس شرکتونه او صنعتونه په کمپیوټرونو ړوند باور لري

(c) ketabton.com: The Digital Library

5: کمپیوټر استعداد(Versatility of Computer).

د استقامت معنی دا ده چې کمپیوټر د هر ډول کار کولو وړتیا لري. راځئ چې د کمپیوټر استعداد په تفصیل سره پوه کړو.دا پدې مانا ده چې کمپیوټر د دې وړتیا لري چې د کارونکي لخوا ورکړل شوي هر ډول لارښوونې ترسره کړي، لکه ویډیو غږول، ډاونلوډ کول، انټرنیټ چلول، کمپیوټر د دې ټولو لارښوونو د ترسره کولو توان لري.استقامت هم د کمپیوټر ځانګړتیا ده. د دې معنی دا ده چې کمپیوټر تقریبا په هر ډګر کې د کار کولو توان لري.نن ورځ کمپیوټرونه تقریبا په هر ځای کې کارول کیږي لکه ښوونځي، کالجونه، روغتونونه، دفترونه، د اورګاډي سټیشنونه، هوټلونه او نور.د کمپیوټر سیستم ملټي ټاسک کوي نو تاسو کولی شئ په ورته وخت کې دوه کارونه په اسانۍ سره ترسره کړئ

6:د کمپیوټر د ذخیره کولو ظرفیت.

(Storage Capacity of Computer).

د کمپیوټر سیستمونه د هر ډول معلوماتو ذخیره کولو لپاره خورا لوی ظرفیت لري. کمپیوټر کولی شي د ذخیره کولو ظرفیت له امله هر ډول معلومات ذخیره او بیا وپلوري.کمپیوټر د دې وړتیا لري چې هر ډول ډیټا لکه ډیټا، عکسونه، فایلونه، پروګرامونه، لوبې او غږ د ډیرو کلونو لپاره ذخیره کړي او وروسته موږ کولی شو په څو ثانیو کې هر وخت د معلوماتو د اخیستلو او په راتلونکي کې د ترلاسه کولو لپاره ترلاسه کړو.د کمپیوټر ذخیره هم ورته دایمي ذخیره ویل کیږي ځکه چې یوځل په دې ذخیره کې کوم ډیټا معنی لري - فایل، فولډر، متن ډیټا، ویډیو، انځور، نو دا ډاټا د ژوند لپاره ذخیره کیږي، او کله چې تاسو هیڅ ډول ډاټا حذف نه کړئ، ډاټا ستاسو د کمپیوټر په ذخیره کې خوندي کیږي.دا د ذخیره کولو واحد په هر کمپیوټر سیستم کې شتون لري. د ذخیره کولو وسیله هم د کمپیوټر اصلي برخه بلل کیږي.

Editing by Zia-ul-Rahman Sadidi

(c) ketabton.com: The Digital Library

7:اتوماتیک{Automatic}.

اتومات کول هم د کمپیوټر یوه ځانګړې ځانګړتیا ده.کمپیوټر یو اتومات ماشین دی ځکه چې یوځل په کار پیل کوي تر هغه پورې چې کار پای ته ورسیږي پرته له کوم انساني مرستې.راځئ چې دا په یو مثال سره پوه کړو، فرض کړئ چې تاسو باید د خپل کمپیوټر 100 یا 200 فایلونه په قلم ډرایو{پلش} کې کاپي کړئ.هرڅومره ژر چې تاسو کمپیوټر ته د ټولو فایلونو کاپي کولو لارښوونه وکړئ ، نو کمپیوټر ستاسو ټول 100 یا 200 فایلونه په پین ډرایو کې کاپي کول پیل کوي ، نو تاسو اړتیا نلرئ چې د هرې فایل کاپي کولو لارښوونه وکړئ.د کمپیوټر دغه ټول بهیر د اتومات په نامه یادیږي. زه امید لرم چې ته پوه شوی یې.

8:چټکه پریکړه(Quick Decision).

کمپیوټر پریکړه په چټکۍ سره کوي، د کارونکي لخوا ورکول کیږي کوم چې د لارښوونې ریاضي ډاټا یا منطق ډیټا دی.د ریاضیاتو ټول معلومات د ریاضیاتو ډاټا بلل کیږي.د اسنادو کاپي کول، فایل حذف کول، کیمرې خلاصول او داسې نور دا ډول ډاټا ته منطقي ډاټا ویل کیږي.چټک تصمیم نیول هم د کمپیوټر سیستم یو له مهمو ځانګړتیاوو څخه دی ځکه چې هرڅومره ژر چې تاسو کمپیوټر ته لارښوونه وکړئ کمپیوټر د لارښوونې پلي کول پیل کوي۔د کمپیوټر سیستم د دې ملکیت له امله، کمپیوټر سمدلاسه ډیزاین اخلي او سمدلاسه د کارونکي لارښوونې پلي کوي.

10:هیڅ احساس نشته« No Feeling».

په کمپیوټر کې هم د انسان په څېر نه احساس او جذبه شته او نه هم کمپیوټر کومه پوهه او تجربه لري، ځکه کمپیوټر یو داسې ماشین دی چې د انسان په لارښوونه پرله پسې کار کوي، پرته له کومې ستړیا او ستړیا.هیڅ احساس هم د کمپیوټر سیستم یو له مهمو ځانګړتیاو څخه دی، ځکه چې کمپیوټر هغه انسان ندی چې احساسات ولري.د کمپیوټر سیستم سره هر څومره کار کوئ، د کمپیوټر سیستم به هیڅکله تاسو ته نه وایي چې اوس ستړی شوی یم، اوس به کار نه کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

9:څو کارونه کول(Multitasking).

ملټي ټاسک کول هم د کمپیوټر یوه ډیره ځانګړې ځانګړتیا ده. یو کارونکی کولی شي په ورته وخت کې په کمپیوټر کې مختلف ډوله دندې ترسره کړي. لکه څنګه چې موږ په کمپیوټر کې ورډ کاروو همدارنګه سندرې اورو او چاپ هم ترلاسه کوو.موږ کولی شو په ورته وخت کې ډیری کار وکړو.ملټي ټاسک کول هم د کمپیوټر سیستم یو له خورا مهم ځانګړتیاو څخه دی ځکه چې کمپیوټر سیستم یوازینی بریښنایی وسیله ده چې خپل کارونکي ته په ورته وخت کې ډیری شیان ترسره کولو فرصت ورکوي.یا هم په ساده ژبه ووایو چې د کمپیوټر سیستم په داسې ډول ډیزاین شوی چې یو کاروونکي کولی شي په کمپیوټر سیستم کې په ورته وخت کې ډیری کارونه ترسره کړي.د کمپیوټر سیستم ملټي ټاسک کول د کارونکي لپاره ډیر وخت خوندي کوي ځکه چې کارونکي کولی شي خپل ډیر کار په ورته وخت کې ترسره کړي.

11:د یادولو ځواک{Power of Remembering}.

تاسو کولی شئ په خپل کمپیوټر کې ډیری ډوله معلومات او ډیټا په خورا لوی مقدار کې ذخیره کړئ. هرکله چې تاسو په راتلونکي کې دې ډیټا ته اړتیا لرئ ، تاسو کولی شئ دا معلومات په څو ثانیو کې ترلاسه کړئ چې ولې.تاسو کولی شئ معلومات ترلاسه کړئ حتی د اوږدې مودې وروسته. دا په تاسو پورې اړه لري، څومره وخت وروسته یا څو کاله وروسته تاسو ډیټا ته اړتیا لرئ.د یادولو ځواک دا هم د کمپیوټر سیستم خورا مهم کیفیت دی ځکه چې کمپیوټر سیستم د دې توان لري چې هر ډول معلومات یا معلومات تر هغه وخته پورې ذخیره کړي چې موږ یې وغواړو.په راتلونکي کې، کله چې هغه ډیټا یا معلوماتو ته اړتیا وي، د کمپیوټر سیستم په اسانۍ سره هغه ډاټا یا معلومات بیرته راګرځوي. دا د کمپیوټر کارونکي پورې اړه لري چې څومره ډیټا غواړي په کمپیوټر سیستم کې ذخیره کړي.او دا هم د کمپیوټر په کارونکي پورې اړه لري چې څومره وخت غواړي دا ډاټا په کمپیوټر سیستم کې ذخیره کړي. که چیرې کارونکي په راتلونکي کې دې ډیټا ته اړتیا ونلري ، نو کارونکی کولی شي دا ډاټا حذف کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

IQ:12 نشته.

کمپیوټر یو ګونګ ماشین دی، پرته له کارونکي، کمپیوټر یو بې کاره ماشین او وسیله ده. تر څو چې یو کاروونکي کومه لارښوونه ونه کړي، هیڅ کار نشي کولی او یوازې د لارښوونې بشپړولو وروسته هغه کار په چټکۍ سره بشپړوي.د کمپیوټر سیستم په بشپړ ډول زموږ په انسانانو پورې اړه لري چې څنګه کار وکړي.د بېلګې په توګه که غواړئ دوه عددونه ضرب کړئ نو داسې 3 او 3 ولیکئ، کمپیوټر به موږ ته هیڅ نتیجه نه ورکوي، تر څو چې موږ 3 * 3 = ونیسو، کمپیوټر هغه شمېره ضربوي او نتیجه ورکوي. نو کمپیوټر نشي کولی خپله پریکړه وکړي.

کمپیوټر محدودیتونه

د عقل نشتوالی

IQ صفر

هیڅ احساس نشته

کمپیوټر پریکړه نشي کولی

کمپیوټر نشي کولی خپل نظریات څرګند کړي

کمپیوټر نشي پلي کولی

15 Disadvantages of Computers: Limitation of Computer

کمپیوټر نیمګړتیاوې

کمپیوټر چیرته چې ډیري ګټې لري چې موږ ته په بیلابیلو برخو کې خلکو ته ګټه رسوي ، هلته کمپیوټر یو څه نیمګړتیاوې هم لري.1. د سترګو فشار او د کارپل تونل,2. ډیر ناست,3. هیکنګ بریدونه او ویروسونه,4. سایبر جرمونه آنلاین,5. ډیر کار کول او لنډه پاملرنه,6. د محرمیت احتمالي ضایع,7. یو انحصار رامنځته کړئ او کولی شي زده کړه محدوده کړي,8. د کثافاتو زیاتوالی او په چاپیریال اغیزه کوي,9. دندې کمول,10. تاسو کولی شئ خپګان ولرئ او د ټولنې ضد شئ,11. ناوړه ګټه اخیستنه، ټرول، ناوړه ګټه اخیستنه، او تعقیب کول12. ډیر ګډوډي او13. په کاري ځواک کې سخت تکیه14. د مهمو معلوماتو د ضایع کیدو امکانات15. د خوب کولو مسلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

1:د سترګو فشار او د کارپل تونل:.
strain and carpal tunnel.

هغه څوک چې کمپیوټر ډیر کاروي د کارپل تونل سنډروم له ستونزې سره مخ کیږي ځکه چې کمپیوټر ډیر تکرار حرکت ته اړتیا لري. لکه څنګه چې تاسو د خپل کمپیوټر برخې لکه موږک کارولو په وخت کې خپل بدن پیټ حرکت کوئ، د لاس ټایپ کول یو تکراري عمل دی او ورته ټپیان ویل کیږي. کله چې تاسو کمپیوټر کاروئ په یاد ولرئ چې تاسو باید په کمپیوټر کې د کار کولو پرمهال یو څه وقفه واخلئ.

2:ډېر ناست!(Too much sitting).

دا کولی شي روغتیایی ستونزې رامینځته کړي که تاسو په خپل کمپیوټر کې ډیر وخت په کار کولو کې ناست یاست. کله چې کاروونکي کمپیوټر کاروي دوی د منحني شرایطو سره مخ کوي. کله چې تاسو کمپیوټر کاروئ نو ستاسو د بدن پوسټر ته د پام اړولو لامل کیږي. لکه څنګه چې ځینې ساینس پوهانو ویلي چې د اوږدې مودې لپاره ودریدل د انسان لپاره صحي ندي، دا د میزونو د ولاړ کیدو لپاره مناسب حل ندی. مګر لکه څنګه چې د ناست ولاړ میز په پرتله خورا مناسب دی. پداسې حال کې چې تاسو کار کوئ تاسو کولی شئ وقفه واخلئ او تاسو حرکت وکړئ، شاوخوا او تمرین وکړئ

3:. هیکنګ بریدونه او ویروسونه.

Hacking attacks and viruses. :

هک کول د کمپیوټر ویروس یو زیان دی چې کیدای شي ویروس وي او هک کول په کمپیوټر کې د غیر مجاز لاسرسي په څېر دي چې ښایي ستاسو د کمپیوټر په ډیټا باندې اغېز ولري. ویروسونه د بریښنالیک ضمیمو ، په اخته او ، USB شوي ویب سایټونو کې د لیدونکي نښو او د لرې کولو وسیلو لکه داسې نورو له لارې خپریږي

Editing by Zia-ul-Rehman Sadidi

(c) ketabton.com: The Digital Library

4: آنلاین سایبر جرمونه:Cyber-crimes online. :

د کمپیوټر او شبکې لپاره د دې معنی ممکن د جرم ترسره کولو لپاره کارول او درغلۍ هغه ټکي دي چې د آنلاین لاندي Cyberstalking .شوي وي راځي

5. ډېر څو کارونه اؤ لنډه پاملرنه.

Much multitasking and short attention. :

کمپیوټر هره ورځ کارول کیږي ځکه چې نن ورځ نږدې ډیری خلک د کمپیوټر وسیله سره ښکیل شوي. لکه څنګه چې تاسو د ځینو پوښتنو ځوابونو په اړه اندیښمن یاست تاسو یوازې انټرنیټ سرف کړئ دا به تاسو ته د هرې پوښتنې سمدستي ځواب درکړي چې تاسو یې لټوئ. کله چې تاسو ځواب نه ترلاسه کوئ تاسو په اسانۍ سره نا امید یاست، یا حتی کله چې یو څه په چټکۍ سره کار نه کوي. ځکه چې کله مو د څو کارونو زده کړه وکړه دا ستاسو په مغز اغیزه کولی شي او ستاسو د مغز لپاره د خرابیدو لامل کیږي

6,محرمیت احتمالي ضایع.

Potential loss of privacy.

لکه څنګه چې یو کمپیوټر لویه حافظه لري او تاسو کولی شئ خپل شخصي معلومات او معلومات په اسانۍ سره په کمپیوټر کې ذخیره کړئ، مګر دا ستاسو د معلوماتو خطر د نورو په لاس کې دی. که یوځل کوم بل ناوړه شخص ستاسو شخصي معلومات غلا کړي، نو دا خوندي نه دی او دوی ستاسو حسابونو ته لاسرسی لري ترڅو ستاسو حساب خلاصولو لپاره د هویت غلا وکاروي ، لکه ستاسو د نوم په کارولو سره نوي ډیبیټ یا کریډیټ کارتونه

ضیاءالرحمن سدیدی

(c) ketabton.com: The Digital Library

7,تکیه پیدا کړئ او زده کړه محدوده کړئ.
که تاسو کمپیوټر کاروئ او د هر څه په اړه معلومات ومومئ نو د کمپیوټر په کارولو سره تاسو کولی شئ په اسانۍ سره د هرې موضوع په اړه معلومات ومومئ. کله چې تاسو د هر څه په اړه پوهه او پوهه لرئ تاسو په کمپیوټر او نورو بریښنایی وسیلو باندې تکیه کوئ. د غلطیو جریمه کولو لپاره تاسو کولی شئ د اتوماتیک سم انتخاب په کارولو سره د املا غلطۍ چیک کړئ. مګر که تاسو په اتوماتیک اصالح باندې تکیه کوئ او بیا دا ستاسو د زده کړې وړتیا نلري ځکه چې تاسو د املا په اړه ډیر پوهه نلرئ نو تاسو تل د اتوماتیک سمون اختیار باندې تکیه کوئ. ډیری آنلاین وسیلې شتون لري لکه ګرامر کیلکولیټر ، پداسې حال کې چې دا کار نه کوي تاسو د بې ، GPS ، چیکر وسۍ احساس کوئ
8,د کثافاتو زیاتوالی او چاپیریال اغیزه کوي.
د کمپیوټر او نورو بریښنایی سرعت سره ټول زاړه وسایل بدلوي چې تاسو یې وغورځوئ دا په چاپیریال باندې لوی تاثیر لري.
9, دندې کمول {Reduce Jobs}.
د ډیر وړ او هوښیار کمپیوټر په توګه ، دا د ډیری دندو اړتیاو ځای په ځای کولو لامل کیږي. د بېلګې په توګه، که یو څوک خپل کار په څو ساعتونو کې ترسره کړي، نو د کمپیوټر په کارولو سره کولی شي په څو ساعتونو کې خپل کولی sters کار ترسره کړي. دا د یوې ټولنې لپاره لوی زیان دی چې کمپیو شي ډیری دندې کمې کړي
10. تاسو کولی شئ خپګان ولرئ او د ټولنې ضد شئ:.
کمپیوټر د دې وړتیا لري چې ټول کارونه په چټکۍ سره ترسره کړي او د کاروونکو لپاره دا اسانه ده چې ټولنیز ضد شي. که تاسو په کمپیوټر کې کومه نړۍ یا نور، تاسو کولی شئ د پای ته رسیدو Warcraft لوبه وکړئ لکه د لپاره ډیر وخت مصرف کړئ. نن ورځ ډیری خلک آنلاین پیرود هم کوي او نشي کولی په شاپینګ مالونو کې آنلاین پیرود غوره کړي. دلته ډیر ټولنیز اپلیکیشنونه هم شتون لري لکه انستاګرام ، فیسبوک او ډیری نور زه کاش تاسو ډیری ملګري پیدا کړئ او له دوی سره ښه ملګرتیا وکړئ. مګر زیان دا دی چې تاسو کولی شئ په ټولنیزو رسنیو کې ډیری ملګري پیدا کړئ مګر تاسو د خپل ریښتیني ژوند ملګري څخه لرې یاست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

11. ناوړه ګټه اخیستنه، ټرول، ناوړه ګټه اخیستنه او تعقیب.

هغه څوک چې په انټرنیټ کې ډیر وخت تیروي د خلکو له ډیری ناوړه چلندونو او ټرولز سره مخ کیدی شي او د سایبر بلینګ مسله هم ډیریږي. د انټرنیټ نامعلوم طبیعت سره ، د دې ډول خلکو سره مخ کیدل خورا اسانه دي. که تاسو په انټرنیټ کې نور معلومات شریک کړئ تاسو د هیکر لخوا هم تعقیب کیدی شئ. ستاسو د معلوماتو د غلا کولو شرایطو کې، تاسو په انټرنیټ کې په اسانۍ سره تعقیب کیدی شئ. د خلکو په اړه د معلوماتو موندلو لپاره ځینې آنلاین خدمت شتون لري

12. ډېر ګډوډي او د وخت ډوبېدل.

ستاسو د تولید د زیاتوالي لپاره کمپیوټر یو لوی اختراع دی. مګر کله چې تاسو په انټرنیټ کې ډیر وخت ضایع کوئ دا ستاسو لپاره زیانمن کیدی شي. لکه کله چې تاسو د انټرنیټ څخه د یو څه زده کولو لپاره ناست یاست مګر ناڅاپه تاسو د کومې بلې په زړه پورې لوبې لینک وګورئ او تاسو غواړئ د زده کړې پرځای لوبه پیل کړئ. او د یو څه وخت وروسته، تاسو پوه شئ چې تاسو خپل ډیر وخت ضایع کړی او خپل اصلي هدف نه دی ترلاسه کړی. پداسې حال کې چې تاسو ناست یاست او غواړئ زده کړه پیل کړئ تاسو ممکن اندیښمن کړئ

13. په کاري ځواک کې ډیر تکیه.

د ډیری سوداګریزو کمپیوټرونو بریښنا ضایع کیدی شي ویجاړونکي وي ځکه چې دوی په کمپیوټر باندې ډیر تکیه کوي. بیا تاسو حتی کولی شئ هغه فایلونه له لاسه ورکړئ چې ارزښتناکه دي او کولی شي د اوږدې مودې لپاره تاسو باندې تاثیر وکړي

14. دمهمو معلوماتو د ضایع کیدو امکانات.

که چیرې یو کمپیوټر ورک شي یا غلا شي یا خراب شي نو ستاسو د کمپیوټر څخه د مهم معلوماتو د ضایع کیدو چانس شتون لري. نو که تاسو غواړئ د خپل کمپیوټر ډیټا بیرته ترلاسه کولو لپاره اړین لګښتونو درانه مقدار بیرته ترلاسه کړئ

15. د خوب کولو مسلې.

که تاسو د شپې لخوا کمپیوټر کارولو ته دوام ورکړئ نو تاسو به سم خوب ونه کړئ او دا د روغتیا ستونزو لامل کیدی شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

Computer threats.

کمپیوټر امنیت ګواښونه {سایبر امنیت ګواښونه}

ګواښ، په عموم کې، یو شخص یا یو شی دی چې احتمال یې د زیان یا خطر لامل کیږي. د کمپیوټر امنیت کې، د کمپیوټر ګواښ یو احتمالي خطر دی چې ممکن د امنیت څخه د سرغړونې لپاره زیانمنونکي ګټه پورته کړي او له همدې امله د احتمالي زیان لامل شي. د کمپیوټر ګواښ هر هغه فعالیت دی چې کولی شي د یو کارونکي یا سازمان شخصي یا کوم ډیټا یا کوم سیستم ته زیان ورسوي لکه لیرې کول، غلا کول، لاسوهنه او داسې نور.

سایبر ګواښ د کمپیوټر شبکې ته د لاسرسي هرډول غیر مجاز عمل دی ترڅو پروسې ګډوډ کړي یا ډیټا ترلاسه کړي

سایبر امنیت په لومړي ځل په 1987 کې راڅرګند شو. که څه هم مختلف خلک ادعا کوي چې تر هغه دمخه یې د لومړي انټي ویروس پروګرام رامینځته په خپرولو سره د سوداګریزو Flushot Plus او Anti4us کړی، 1987 د انټي ویروس پروګرامونو پیل په نښه کړ

سایبر امنیت پنځه اصلي دندې رامینځته کوي لکه پیژندنه ، ساتنه ، کشف ، ځواب ورکول ، او بیرته ترلاسه کول

کمپیوټر ګواښونه په دوه ډوله دي اول.فزیکي او دویم غیر فزیکي ډولونه دي اول غیر فزیکي ډولونه وایو.

Computer cyber threats types

1:Computer security(Information), 2:Virus, 3:Trojan، 4:Ransomware, 5:Phishing, 6:Malware، 7:Spyware، 8:Computer worm, 9:Cybercrime, 10:Adware، 11:Denial-of-service attack، 12,Botnet, 13:Man-in-the-middle attack, 14:Computer network, 15:Rootkit, 16:Keystroke logging، 17:Security hacker, 18:SQL injection، 19:Scareware, 20:Spamming, 21:Insider threat, 22:Internet of things, 23:Backdoor, 24:Phishing attacks

(c) ketabton.com: The Digital Library

Computer Virus.

د کمپیوټر ویروسونه هدف لري چې سیستمونه ګډوډ کړي، لوی عملیاتي ستونزې رامینځته کړي، او د معلوماتو له لاسه ورکولو او لیکیدو لامل شي. د کمپیوټر ویروسونو په اړه د پوهیدو لپاره یو مهم شی دا دی چې دوی په برنامو او سیستمونو کې د خپریدو لپاره ډیزاین شوي. د کمپیوټر ویروسونه عموما د اجرا وړ کوربه فایل سره ضمیمه کیږي، کوم چې د دوی ویروس کوډونه اجرا کوي کله چې فایل خلاص شي. کوډ بیا د سند یا سافټویر څخه خپریږي چې دا د شبکې، ډرایو، د فایل شریکولو پروګرامونو، یا د اخته شوي بریښنالیک ضمیمو له لارې تړل کیږي

کمپیوټر لومړی ویروس نوم "براین"دي

First computer virus name is “Brian”. .

دکمپیوټر ویروسونه د سافټویر ټوټې دي چې د یو کمپیوټر څخه بل ته د خپریدو لپاره ډیزاین شوي

د کمپیوټر ویروسونو عامې نښې

کمپیوټر سیستم د معمول څخه ورو روان دی،پروګرامونه پخپله اجرا کول،ډله ایز بریښنالیکونه ستاسو د بریښنالیک حساب څخه لیږل کیږید سیستم خرابیدل ،او کمپیوټر پخپله په غیر متوقع ډول تړل د ویروس عام شاخصونه دي. د کمپیوټر ویروسونه د دې لامل کیږي چې کمپیوټرونه په مختلفو عجیبو لارو عمل وکړي، کوم چې کیدای شي پخپله د فایلونو خلاصول، د غیر معمولي غلطی پیغامونو ښکاره کول، یا په تصادفي ډول د کیلي کلیک کول شامل وي.

دماغ د کمپیوټر ویروس لپاره د صنعت معیاري نوم دی چې په 19 جنوري 1986 IBM کې په لومړۍ ښه کې اختراع شو، [1] او د شخصي کمپیوټر او مطابقتونو لپاره لومړی کمپیوټر ویروس ګڼل کیږي (IBM PC)

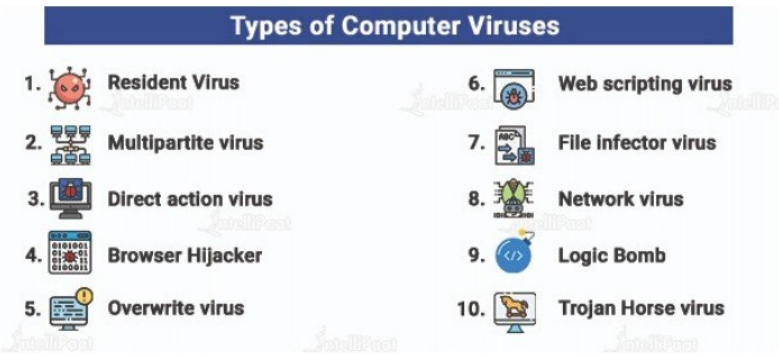

(c) ketabton.com: The Digital Library

Trojan.

ټروجن - دا د دې وړتیا لري چې د انټي ویروس کشف څخه ځان پټ کړي او مهم معلومات غلا کړي.

Worms.

برنامه یوازې د خپریدو لپاره ډیزاین شوې ، دا به ستاسو د کمپیوټر هارډ ډیسک ځای د نقل کولو له امله وکاروي. " موریس " یو له لومړنیو کمپیوټرونو څخه و چې د انټرنیټ له لارې توزیع شوی و.

Spyware.

سپایویر - د قرباني په کمپیوټر کې د جاسوسۍ لپاره ډیزاین شوی. لکه که تاسو هره ورځ د یوې اونۍ لپاره فوټبال ته ګورئ ، برید کونکی به هڅه وکړي د فوټبال درغلي سره راشي ترڅو ستاسو پیسې غلا کړي.نور معلومات آنشاءالله که ژوند وو بل کتاب کې بیا لیکم

دویم ډول فزیکي کمپیوټر ګواښونه.

1. فزیکي ګواښونه: د کمپیوټر سیستمونو ته فزیکي خطر د پیښې/پیښې احتمالي لامل دی چې د معلوماتو له لاسه ورکولو یا فزیکي زیان لامل کیدی شي. دا په لاندې ډول طبقه بندي کیدی شي:داخلي: شارټ سرکټ، اور، د بریښنا غیر مستحکم عرضه، د اضافي رطوبت له امله د هارډویر ناکامي، او داسې نور لامل کیږي.خارجي: آفتونه لکه سیلابونه، زلزله، ځمکې ښویدنې او داسې نور.انسان: د زیربنا او / یا هارډویر ویجاړول، غلا، ګډوډي، او غیر ارادي/ قصدي تېروتنې د ګواښونو څخه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

Computer Cyber Security.

کمپیوټر امنیت خوندیتوب لارښوونې

د ویروس ضد محافظت او فایروال وکاروئ

قوي پاسوردونه وکاروئ، او د پاسورډ مدیریت وسیله وکاروئ

د فشینګ سکیمونو په اړه زده کړه - د بریښنالیکونو، تلیفون زنګونو، او الوتونکو په اړه ډیرشکمن اوسي ،خپل ګرځنده وسایل په خوندي توګه وکاروئ،خپل ډیټا په منظم ډول بیک اپ کړئ،عامه وای فای مه کاروئ،د انټي ویروس/مالویر ضد محافظت نصب کړئ،هارډویر تازه وساتئ،د کارمندانو روزنه

د امنیت په لوړولو کې پانګونه کول،د عامه شبکو له کارولو ډډه وکړئ،مهم معلومات په غیر خوندي ځایونو کې مه ذخیره کوئ

له خپلو ماشینونو څخه اډویر{علانات} لرې کړئ،کله چې تاسو ورته اړتیا نه لرئ بلوتوټ غیر فعال کړئ،مخکې له دې چې تاسو کلیک وکړئ لینکونه کارول،هارډویر تازه VPN وګورئ،د خپلو اړیکو خصوصي کولو لپاره وساتئ،سافټویر تازه وساتئ،اور وژونکي استعمالول،کمپیوټر په کاري ځاي لوګي او هوا صفا کولو ماشینونه کارول،بریښنا ټکان له کبله پخپل وسایل زمینه برابر کړل

ضیاءالرحمن سدیدی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمپیوټر ډیر استعمال لاندې ناروغۍ منځته راوړي.
هره ورځ د درې ساعته کمپیوټر کارول کافي دي په کمپیوټر کې کار کول د شا، غاړې او اوږو دردونه، د سر درد، د سترګو فشار او د لاسونو او لاسونو د زیاتې کارونې دردونو لامل کیدی شي. تاسو کولی شئ د مناسب فرنیچر، غوره حالت او ښه کاري عادتونو سره د کمپیوټر پورې اړوند دردونو څخه مخنیوي کې مرسته وکړئ،د لید ستونزې،سر درد،چاقۍ،د فشار اختلالات،د خوب ستونزې،د هیډفونونو څخه د اوریدلو زیان،د وینې د ټوټې کیدو خطر ډیریږي،او دادي مخنیوي ته {ارګونومیک} وایی

Computer Ergonomics.
د کمپیوټر ایرګونومیک تعریف د کمپیوټر د تنظیم او د کار ځای د فټ کولو تمرین دی چې د کارونکي او د کارونکي کار اړتیاو سره سمون لري ترڅو د کمپیوټر کارونکي باندې فزیکي فشار کم کړي، ارګونومیک{انساني عوامل} څه معنی لري؟ د کمپیوټرستاسو د کمپیوټر کاري سټیشن اصلاح کولو لارې په ګوته کوي ترڅو د کمپیوټر لید سنډروم ، د غاړې او ملا درد ، او کارپل تونل سنډروم ځانګړي خطرونه کم کړي. دا د نورو اختالفونو خطر هم کموي چې په عضلاتو، نخاع او مفصلونو اغیزه کوي
اول: حرکت کوي
حرکت ډیرې ګټې لري: دا نسج آراموي، مفصلونه غوړوي او د سختوالي مخه نیسي، دوران ښه کوي، سټړیا کموي، او استقامت رامینځته کوي. یوې څیړنې ښودلې چې د کمپیوټر درنو کاروونکو چې په بریالیتوب سره د کمپیوټر اړوند درد څخه مخنیوی کوي په هرو 7 دقیقو کې حرکت کوي لږترلږه په هرو 10 دقیقو کې یو لنډ (10-20 ثانیې) وقفه واخلئ. خپل لاسونه له کیبورډ لرې کړئ او حرکت وکړئ
په هرو 30-60 دقیقو کې، یو لنډ (2-5 دقیقې) وقفه واخلئ ترڅو اوږد او / یا شاوخوا وګرځئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

(په خپل کمپیوټر کې تمرین وکړئ).
غاړه او اوږې.
د غاړې ګرځول: خپل سر ورو ورو ښي لوري ته وګرځوئ، بیا کیڼ لوري ته.د اوږو څرخول: خپل اوږو ته حلقه کړئ، بیا لارښوونې بیرته راګرځوئ.سر تر څنګ: خپله غاړه داسې وخورئ چې کیڼ غوږ چپ اوږه ته نږدې شي، بیا ښي خوا ته تکرار کړئ. د خپل سر د غاړې په مقابل کې د لاس په فشارولو سره یو څه مقاومت اضافه کړئ.چن ټیک: خپل زنې دننه خوا ته وغورځوئ، پرته له دې چې غاړه پورته یا ښکته کړئ. دا په پیل کې د دیوال په وړاندې تمرین کول خورا اسانه دي. زنې دننه کړئ، د غاړې شاته دیوال ته د لمس کولو هڅه کوي پداسې حال کې چې د سر اړیکه هم ساتل کیږي. خپل زنه تر خپل سینې پورې مه بندوئ،د اوږو تیغ بیرته اخیستل: خپل اوږه ښکته او شاته کش کړئ.،سرګ: ورو ورو خپل اوږه د غوږونو په لور پورته کړئ او د څو ثانیو لپاره یې ونیسئ. په تدریج سره اوږه ښکته کړئ او آرام کړئ
شاته
د اوږو فشار: خپل لاسونه د بدن په مخ کې پورته کړئ ، د کنډکونو په ټیټولو او ګوتو پورته کولو سره. د اوږو تیغونه سره یوځای کړئ، کنډکونه بیرته راوباسئ. د څو ثانیو لپاره ونیسئ او بیا خوشې کړئ،پورته پورته کول: مستقیم کښیناستئ او تصور وکړئ چې یو کیبل ستاسو د سر په پورتنۍ برخه کې وصل دی. په تدریجي ډول د امکان تر حده اوږده کړئ، د څو ثانیو لپاره ونیسئ، بیا آرام کړئ.د لاس استراحت: خپل لاسونه او لاسونه خپلو اړخونو ته وغورځوئ. په نرمۍ سره یې د څو ثانیو لپاره وخورئ.د بازو ګردش: خپل لاسونه د خپل بدن مخې ته پورته کړئ. لاسونه داسې وګرځوئ چې لاسونه مخ په وړاندې وي، بیا داسې وګرځوئ چې د لاسونو شاته یو بل سره مخ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاسونه او لاسونه.

د مرۍ فلیکس: په میز کې د خپلو کونډو سره، په نرمۍ سره کینې لاس وکاروئ ترڅو ښي لاس بیرته د بازو په لور وګرځوئ. د څو ثانیو لپاره ونیسئ، بیا آرام کړئ. په بل اړخ کې تکرار کړئ.د ګوتو فین: خپلې ګوتې د امکان تر حده لرې کړئ، ونیسئ، بیا متې کلک کړئ، بیا خوشې کړئ.

پښې.

د پښو کرل: د پښو ګوتې پورته کړئ، بیا د پښو لاندې وکړئ. خوشې کول.د پښو ګرځول: پښه ورو ورو له پښې څخه حلقوي، بیا بیرته راګرځوي.

سترګې.

د سترګو رول: خپلې سترګې د ساعت په لور وګرځوئ بیا د ساعت په مقابل کې په لنډ ډول،د لاسونو لاسونه: پرته له دې چې سترګې پټې کړئ، لاسونه د 30 ثانیو لپاره په سترګو باندې د رڼا څخه د آرام کولو لپاره پیال کړئ،لیرې وګوره: په وخت سره د خپل کمپیوټر څخه لرې لیدو سره خپلې سترګې تمرین کړئ ترڅو په لیرې شیانو تمرکز وکړئ.

ځان فټ وساتئ.

فزیکي فټنس کولی شي ستاسو سره د کمپیوټر کارولو پورې اړوند ستونزو مخنیوي او درملنه کې مرسته وکړي. د ځواک، انعطاف، او د زړه روغتیا لپاره د تمرینونو سره خپل ستیمینا رامینځته کړئ.

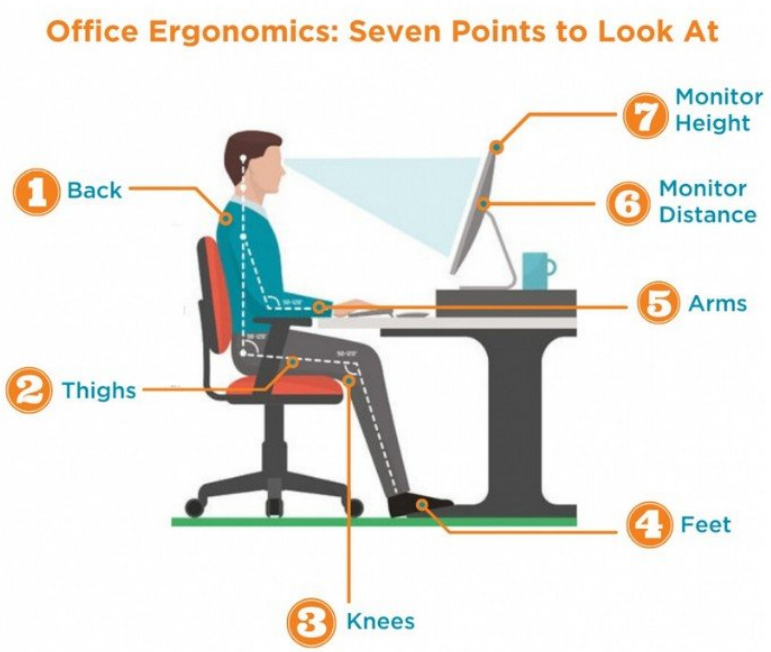

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمپیوټر ته به څنګه کینې یا ناسته کوي.

په څوکۍ کې د ځان ځای کول

ستاسو پورتنۍ پښې باید د څوکۍ د ښکته په مقابل کې فلیټ وي.ستاسو ښکته پښې باید په زنګونونو کې د 90 درجې زاویه جوړه کړي.ستاسو پښې باید د 90 درجې زاویه کې ستاسو د ټیټ پښو سره وي.ستاسو شا باید ستاسو د پښو په تړاو د 100 او 135 درجو ترمنځ وي (که امکان ولري).ستاسو لاسونه باید ستاسو اړخونو ته نږدې ودرول شي.ستاسو اوږه او غاړه باید آرام وي.ستاسو سترګې باید د دې وړتیا ولري چې پرته له دې چې ستاسو غاړه یا سترګې وغزوي، کرین یا فشار راوړي په آرامۍ سره سکرین وګوري.

خپلې څوکۍ لپاره هر ډول ملاتړ تنظیم کړئ

که ستاسو څوکۍ د لرګیو ملاتړ ولري، سپن جي، د تنظیم وړ بازو آرامۍ، یا کوم بل ډول ځانګړي څخه جوړه وي، د اړتیا سره سم یې تنظیم کړئ چې ملا تیر سره اړم وي.دا سمه ده چې شیان لکه د بازو آرامۍ او تکیه لرې کړئ که چیرې دوی ستاسو په حالت کې مداخله وکړي

خپل کیبورډ ته نږدې ناست شئ.

ستاسو کیبورډ باید مستقیم ستاسو د بدن مخې ته وي؛ خپل کمپیوټر ته د رسیدو لپاره خپل بدن مه کږوه یا مه موړه کوئ

په عین حال کې، ستاسو د کمپیوټر سکرین به لږترلږه یو لاس اوږد وي

1

2

3

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل سر لوړ وساتئ.

تاسو شاید د دې لپاره لیوالتیا ولرئ چې خپله غاړه ټیټ کړئ، په دې توګه ستاسو زنه ستاسو سینه ته نږدې کوي؛ دا به د غاړې، اوږو او ملا درد لامل شي، نو خپل سر پورته وساتئ حتی که تاسو سکرین ته ښکته وګورئ.د دې لپاره یو احتمالي حل ستاسو د مانیټر لوړوالی تنظیم کول دي ترڅو دا ستاسو د سترګو ریښتیني لوړوالی کې ناست وي

ژور تنفس وکړئ.

د ناستې په وخت کې لږې ساه اخیستل اسانه دي، مګر داسې کول به په پای کې د نورو ستونزو لامل شي. ډاډ ترلاسه کړئ چې ډیری وختونه ژورې ساه واخلئ - په ځانګړي توګه که تاسو ځان د سر درد یا د سر درد تجربه کوئ .- او هڅه وکړئ چې په هر ساعت کې یو ځل یو څو ژورې ساه واخلئ

کمه تنفس کولی شي تاسو په ناپوهۍ سره ستاسو وضعیت تنظیم کړي، پداسې حال کې چې ژوره، د ډایفرام سطحه تنفس به تاسو سره ستاسو د وضعیت په مرکز کې مرسته وکړي

ستاسو د کمپیوټر شاوخوا هر ډول اسناد او توکي تنظیم کړئ.

که تاسو په خپل میز کې کافي ځای لرئ ترڅو خپل اسناد، تلیفون او نور لوازم ځای په ځای کړئ، ډاډ ترلاسه کړئ چې دوی د کمپیوټر شاوخوا ترتیب .شوي دي؛ ستاسو کمپیوټر باید ستاسو په میز کې د مرکز توکي وي

د کمپیوټر ځینې ټریونه د مختلفو شیانو لپاره مختلف کچې لري (د بیلګې په .توګه، اسناد، کیبورډ، د لیکلو وسایل، او نور)

که تاسو په بشپړ ډول د تعدیل وړ کیبورډ ټری نلرئ، تاسو ممکن د خپل کار سټیشن لوړوالی او د خپلې څوکۍ لوړوالی تنظیم کړئ، یا د آرامۍ موقعیت ترلاسه کولو لپاره د سیټ تکیه وکاروئ

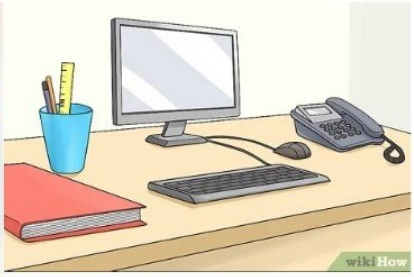

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل لاسونه تمرین کړئ.

ستاسو د سترګو تر څنګ، ستاسو لاسونه ستاسو د بدن ترټولو فعاله برخه ده کله چې تاسو کمپیوټر کاروئ. تاسو کولی شئ د کارپل تونل مخه ونیسئ پداسې حال کې چې د ګوتو شاته ځړول د یو لاس په مفصلونو فشار راوړي ، او همدارنګه د فشار مقاومت حرکتونو په کارولو سره (د مثال په توګه د ټینس بال فشارول)

سترګو ستړیا مخنیوی وکړئ.

پداسې حال کې چې ستاسو سترګې ممکن داسې نه بریښي چې دوی ستاسو د شا او حالت سره ډیر څه لري ، د سترګو ستړیا کولی شي تاسو د سست کیدو ، ستاسو کمپیوټر ته نږدې کیدو او نور ډیر څه لامل شي. په ساده ډول په هر 30 دقیقو کې د څو ثانیو لپاره د خپل سکرین څخه لرې وګورئ یا هم دا چل باید ترسره کړئ.

د سترګو د ستړیا مخنیوي لپاره یوه ښه لار د 20/20/20 قاعدې کارول دي: په هرو 20 دقیقو کې ، لږترلږه 20 فوټ (6.1 متر) د 20 ثانیو لپاره یو څه وګورئ.تاسو کولی شئ د نیلي رافلټر شیشې وپیرئ (د مثال په توګه د کمپیوټر شیشې) ، چې دواړه به ستاسو د سترګو فشار کم کړي او د شپې خوب به ښه کړي

د خپل کاري ورځې په جریان کې کوچني وقفې واخلئ ترڅو د عضلاتو فشار څخه ځینې خلاص کړئ.

څېړنو ښودلې چې پرله پسې ناست ستاسو روغتیا ته ډېر زیان رسوي. هڅه وکړئ د څو دقیقو لپاره شاوخوا وګرځئ، ولاړ شئ او اوږده حرکت وکړئ - هر هغه څه چې د ناستې ټوله ورځ مات کړئ ستاسو لپاره ښه دی!

په هرو 20-30 دقیقو کې د 1-2 دقیقو لنډ موقف، اوږدوالی ، او/یا د تګ وقفې واخلئ. که تاسو د غرمې وقفې یا ناستې لرئ، هڅه وکړئ چې د امکان تر حده د خپل کمپیوټر څخه لرې وساتئ، او کله چې تاسو کولی شئ ودریږئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمپیوټر ته ناستې چل او طریقه

د مانیټر لوړوالی تنظیم کړئ او که امکان ولري ټیټ کړئکه تاسو کولی شئ
دڅارونکي پورتنۍ برخه شاوخوا 2 تر 3 انچو پورې ستاسو د ناست سترګو
سطحه پورته کړئ
که تاسو مانیټور د لوستلو آرامۍ کچې ته ښکته کړئ,د خپل کیبورډ او د میز
د څنډې تر مینځ د 4 څخه تر 6 انچه فاصله پریږدئ
که امکان ولري د کیبورډ ټیکټ تنظیم کړئ. ستاسو اوږې باید آرام وي
او ستاسو لاسونه باید ستاسو د مړوندونو او لاسونو سره سم وي
د لاسونو د لاسونو او کشنونو کارولو څخه ډډه وکړئ
ټول عام استعمال شوي تجهیزات نږدې او په ورته کچه وساتئ
کیبورډ: کیبورډ باید د کارونکي په مخ کې وي او زنګونونه باید 90 درجې یا لږ
څه لوی ته ودرول شي او لاسونه یې په بازو یا د مړوند په آرامۍ پاتې وي
موږک : لاسونه باید مستقیم وي (فلیټ) او په موږک باندې په آرامۍ سره
وځنډول شي او د لاس په آرامۍ کې استراحت وکړي ترڅو د ډیر لاسرسي
مخه ونیسي

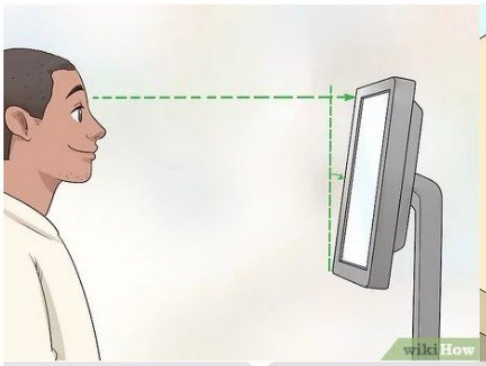

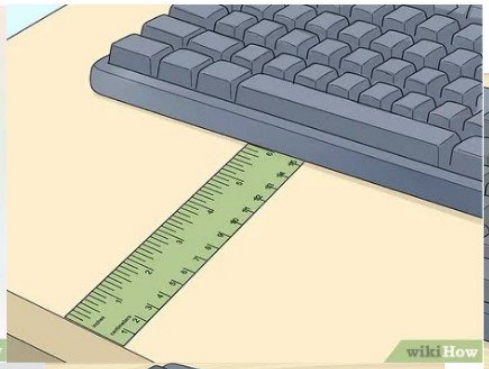

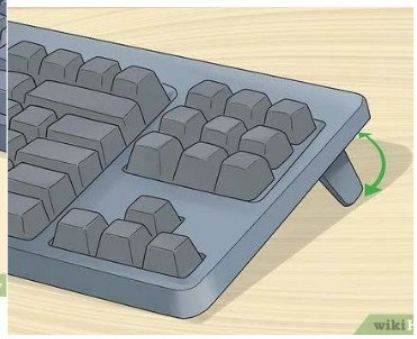

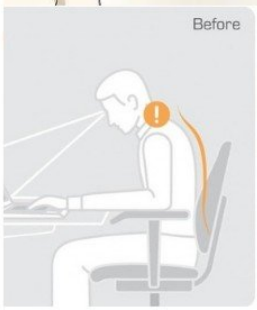

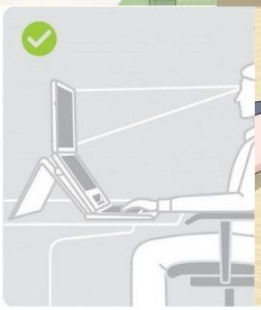

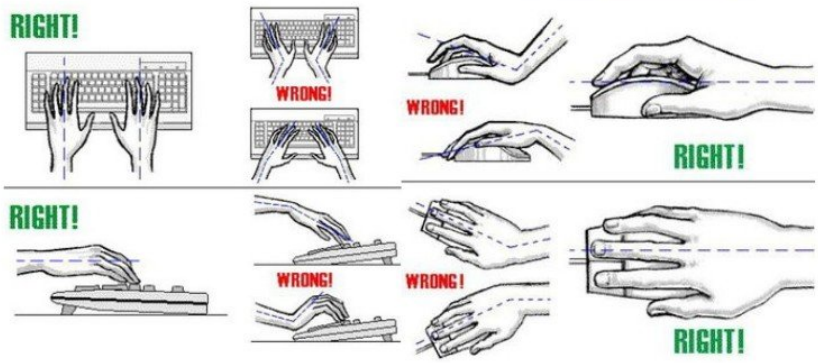

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library